

LETO XXII. Štev. 221
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

PRISRČNO SLOVO AHMEDA SUKARNA NA ZEMUNSKEM LETALIŠČU

Izkušnje indonezijskih državnikov z obiska in potovanja po naši deželi

Beograd, 18. sept. (Tanjug). Predsednik republike Indonezije dr. Ahmed Sukarno je davi po šestdnevem obisku v Jugoslaviji odpoval iz Beograda. Na zemunskem letališču so predsednika Sukarna in njegovo spremstvo pozdravili predsednik republike Josip Broz Tito in drugi jugoslovanski voditelji.

Letališče je bilo tudi danes kakor ob sprejemu državnih gostov iz Indonezije, svečano okrašeno. Častni bataljon garde z godbo je bil postrojen na drogih pa so piapolale indonezijske in jugoslovanske zastave. Že okrog 8.30 so začeli prihajati na letališče jugoslovanski voditelji in člani diplomatskega zbora.

Ob 8.45 sta se v odprtem avtomobilu pripeljala predsednika Sukarno in Tito. Godba je zaigrala himni obeh držav in predsednika sta pregledala častni bataljon. Zatem se je predsednik Sukarno najprej poslovil od šefov diplomatskih misij v Beogradu, nato pa se je rokoval z jugoslovanskimi funkcionarji, generali JLA, in javnimi delavci.

Razen predsednika Tita so se zbrali na letališču predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, Aleksander Ranković in Svetozar Vukmanović, predsednik Ljudske republike Srbije Peter Stambolić, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić in Lidija Sentjurc, državna sekretarja Ivan Gošnjak in Koča Popović, načelnik generalnega štaba generalpolkovnik Ljubo Vučković in drugi.

Sukarno je segel v roko jugoslovanskim državnikom, potem pa je stopil k mikrofonu in se z naslednjimi besedami obrnil na predsednika Tita:

pomeni nacionalizem igradno naše dežele. Napor pomeni, da bi zagotovili enakopravno spoštovanje do našega ljudstva, in odločnost, da bomo bodočnost vzeli v svoje roke, kot je progresivni socializem zagotovil Jugoslaviji pozitivne dosežke.

Gospod predsednik, zdaj je čas, da rečemo na svidenje Vam in jugoslovanskim narodom. Dovolite, da pristavim, da ne bi posebno želel navesti tako dobro znano frazo, kot je: »odpotovali pomeni po malem umreti«, ker čutim, da spravlja to človeka v pesimistično razpoloženje. Raje bom navedel indonezijski pregovor »Djah dimata, dekat dihati«, kar pomeni: Vi ste daleč, a ste mi še vedno pri srcu.

Gospod predsednik, dovolite mi, da Vam na koncu izrazim svoja čustva hvaležnosti, ker sem bil ob koncu svojega bivanja v Jugoslaviji priča podpisane skupne jugoslovansko-indonezijske izjave, ki bo naše odnose napravila še priskrnejše v dobro narodov naših dveh dežel.

Hvala vam!

«Pozdrav našega predsednika»

Predsednik Tito se je zahvalil predsedniku Sukarnu z naslednjimi besedami:

«Gospod predsednik, dovolite mi, da se Vam najpriskrnejše zahvalim za te tople besede, ki ste jih izrekli našim narodom.

Vaš obisk v Jugoslaviji bo velikega pomena za nadaljnje utrjevanje in poglobljanje vsestranskih stikov med našima dvema

deželama. Bodite prepričani, da ste si v tem kratkem času, ko ste bili tu, pridobili velike simpatije naši ljudi.

Zelim Vam mnogo uspehov na Vašem nadaljnjem potovanju in srečen povratek v vašo domovino. Prosim Vas, da v imenu jugoslovanskih narodov sporočite naše najtoplejše pozdrave in želje vaši deželi in vašemu ljudstvu.

Na svidenje, gospod predsednik, v vaši lepi deželi.»

Sukarno na Dunaju

Dunaj, 18. sept. (AFP). Predsednik indonezijske republike dr. Ahmed Sukarno je prispel dopoldne iz Beograda na Dunaj. V Avstriji bo ostal štiri dni na privatnem obisku.

V Lancaster Housu bodo pripravili bojkot Sueškega prekopa?

Nordijski pomisleki in pakistanski pogoj — Kaj naj Varnostni svet OZN ukrene, če se plovlba po prekopu tudi pod egiptsko upravo nemoteno nadaljuje?

London, 18. sept. — Z današnjimi razgovori zunanjih ministrov zahodnih velesil v zvezi z drugo londonsko konferenco, ki se bo začela jutri dopoldne spet v Lancaster Housu, se je formalno začela v sueškem vprašanju nova faza zahodne politike, ki naj bi še ta teden privedla do ustanovitve združenja uporabnikov Sueškega prekopa. Naloge in značaj nove organizacije naj bi bile predmet razgovorov predstavnikov 18 vlad.

Glavno vprašanje diplomatskih razgovorov bo, v čem so pravzaprav končni politični cilji zahodnih držav. Vsem udeležencem razgovorov je jasno, še preden so sedli za konferenčno mizo, da Egiptu niti na misel ne pride, da bi odobril ustanovitev združenja ali celo sodeloval z njim v organizaciji plovlbe po prekopu. Potek razprav je torej določen že vnaprej. V Londonu podarjajo, da se bodo razprave nanašale na »nadaljnje ukrepe«. Glavna skrb britanske, francoske in ameriške vlade je bila zadnje dni, kako prikazati novi program in formulirati načrt, ki bi ga odobrile vse na konferenci zbrane dežele.

Naloga, da bi to dosegli, še zdaleč ni lahka. Predstavniki skandinavskih dežel so prišli v London s pomisleki o praktičnosti zamisli o združenju uporabnikov prekopa. Izjavo pakistanskega zunanjega ministra, da bo glasoval proti ustanovitvi združenja, so sprejeli v Foreign Office kot mrzlo prho. Ta dogodek

V našem državnem sekretariatu za zunanje zadeve je bila v ponedeljek zvečer v prisotnosti predsednikov Sukarna in Tita slovesno podpisana indonezijsko-jugoslovanska deklaracija o mednarodnem in medsebojnem sodelovanju obeh prijateljskih dežel po načelih miroljubne in aktivne koeksistence. Podpisala sta zunanji minister Abdulgani in državni sekretar Koča Popović.

Besede priznanja in slovesa

«Gospod predsednik, šest dni sem bil Vaš gost in šest jugoslovanskih narodov. Čestit, zelo prijetnih dni je minilo, odkar ste me Vi in vaše ljudstvo toplo pozdravili na beograjskem letališču. Odtlej sem prepotoval velik del vaše dežele, od juga do severa in nazaj. V teh šestih dneh sem veliko videl. Opazil sem nagli industrijski razvoj in zelo visoke kulturne manifestacije v vaših velikih mestih. Predvsem pa sem srečal vaše ljudstvo.

Zdaj je napočil čas slovesa. Moje spremstvo in jaz smo se marsičesa naučili. Kar je najvažnejše, doživeli smo globoko čustvo sloveskega tovarštva. Vaša gostoljubnost in ljubeznivost je bila za nas sila koristna. A ne glede na to, kaj so se vaši gostje naučili, čvrsti prijateljski stiki med našimi prijateljskimi narodi so postali še tesnejši.

Gospod predsednik, Vaši gostoljubnosti je treba pripisati, da sem videl, kako se to hrabro ljudstvo pod Vašim sposobnim vodstvom z velikim uspehom spopriema z velikimi problemi, odkar je bila zaključena jugoslovanska osvobodilna vojna. Tu sem videl, kako raste človeško znanje in kako se zmanjšuje breme težkega dela z uporabo modernih metod. Na lastne oči sem videl neke v severnem delu vaše dežele naglo rast orjaške tovarne, zgrajene šele pred nekaj leti, po vojni, ki pa že izvaža svoje proizvode v nekatere azijske in južnoafriške dežele.

Gospod predsednik, to je moč doseči samo z neomajno vdanostjo, povezano z revolucionarnimi idejami vaših narodov. Brez teh idej in vdanosti, ki so navdihovale vaše ljudstvo in Vas, Jugoslavija ne bi dosegla uspehov, ki jih zdaj dosega. Gospod predsednik, globoko sem prepričan, da je napredni socialistični sistem poln revolucionarne dinamike, ki jo ta dežela izpričuje, najboljši način za zagotovitev smeri in pravega smisla življenja ter razvoja vaše dežele.

Ljubo mi je, ker sem opazil, da je socializem tu dočela drugačen od socializma, ki ga zagovarjajo na Zahodu. Tam je postal socializem zastarel obrazec, ker

mu manjka revolucionarne ideje in kot tak ne more postaviti urenjivega programa, na podlagi katerega bi bilo moč graditi. To je razlog, gospod predsednik, zakaj zahodni socializem ne more uspevati ne v Aziji ne v Afriki in tudi ne v Indoneziji. Za nas in za mnoge druge azijske in afriške dežele je nacionalizem še vedno glavni vir naših idej.

V Aziji in Afriki je nacionalizem mlad, napreden in revolucionaren. Mi ne izenačujemo nacionalizma s šovinizmom in ne tolmačimo ga kot vzvišenost naših narodov nad drugimi. Za nas

Predsednika Sukarno in Tito sta bila v ponedeljek dopoldne v Smederevu. Med potjo po Donavi je defilirala mimo »Krajine«, s katero sta potovala, vrsta naših rečnih patrolnih čolnov

PO NEHRUJEVI OBSODBI ZAHODNEGA »SUEŠKEGA ZDRUŽENJA«

ALI BO KRIŠNI MENONU USPELO »spametovati« diplomate zahodnih dežel

Kairo, 18. sept. (Tanjug). Z ukrepi pritiska zahodnih dežel na Egipt, ki so prišle do izraza z zbiranjem čet na Sredozemlju in s poskusom, da bi ustanovili »združenje uporabnikov«, je nastal po mnenju kairskih krogov za mir in varnost na svetu nevaren položaj. Egipt je opozoril tudi Varnostni svet OZN na nevarnosti, ki bi nastale, če bi ureditve, ki bi bile zastopane osem dežel, vstevši Egipt. Ta odbor bi predstavljal vse dežele, ki uporabljajo Sueški prekop, oziroma ki različno gledajo na ureditev sueškega vprašanja in ki so prepričane, da bi dovolj reprezentativno, da bi odbor omogočil koristna in enakopravna pogajanja. Kakor je izjavil Nehru v večerjajni noti vladi ZDA, odpira predlog egiptovske vlade o široki mednarodni konferenci o Suezu dobre perspektive za miroljubno ureditev tega vprašanja.

Poseben pomen pripisujejo tu ponovnemu obisku Krišne Menona v Kairu. Menon je sicer izjavil, da ne namerava posredovati, toda v diplomatskih krogih sodijo, da

se je začela pomembna akcija Indije v smeri »spametovanja« zahodnih držav. Pri tem tudi opozarjajo na to, da je prispel Menon v Kairo po Nehrujevem sestanku s predstavniki dežel načrta Colombo in po Nehrujevi ostri obsodbi »združenja uporabnikov«.

Pravijo, da je Indija pripravljena sprožiti nove pobude za mirno ureditev sueškega vprašanja, ki naj bi baje slonela na tem, da bi Egipt privolil v nove pogodbe o svobodni plovlbi, tarifah in modernizaciji Sueškega prekopa. V političnih krogih v tej zvezi poudarjajo, da je Egipt že izrazil pripravljenost, da sodeluje v pogajanjih o takem novem sporazumu.

Politični odbor Arabske lige zdaj proučuje položaj v zvezi s sueškim vprašanjem in incidente, do katerih je prišlo na jordanško-izraelski meji, pa tudi vprašanje zbiranja turških čet na meji Sirije in angleških na jugu Sudana. V poročilu, ki ga je predložil političnemu odboru, je generalni tajnik Hasuna poudaril, da »združenje uporabnikov Sueškega prekopa« odpira pot k agresiji in vsiljevanju samovoljnih sklepov z uporabo sile. Tudi načrt ameriškega zunanjega ministra Dullesa o plovlbi okrog Afrike za primer, da Egipt ne bi dovolil ladjam »združenja uporabnikov« prehoda po prekopu, je izjavil, pomeni bojkotiranje Sueškega prekopa, oziroma člen v verigi ukrepov gospodarske vojne treh zahodnih dežel proti Egiptu.

godbe o svobodni plovlbi, tarifah in modernizaciji Sueškega prekopa. V političnih krogih v tej zvezi poudarjajo, da je Egipt že izrazil pripravljenost, da sodeluje v pogajanjih o takem novem sporazumu.

Politični odbor Arabske lige zdaj proučuje položaj v zvezi s sueškim vprašanjem in incidente, do katerih je prišlo na jordanško-izraelski meji, pa tudi vprašanje zbiranja turških čet na meji Sirije in angleških na jugu Sudana. V poročilu, ki ga je predložil političnemu odboru, je generalni tajnik Hasuna poudaril, da »združenje uporabnikov Sueškega prekopa« odpira pot k agresiji in vsiljevanju samovoljnih sklepov z uporabo sile. Tudi načrt ameriškega zunanjega ministra Dullesa o plovlbi okrog Afrike za primer, da Egipt ne bi dovolil ladjam »združenja uporabnikov« prehoda po prekopu, je izjavil, pomeni bojkotiranje Sueškega prekopa, oziroma člen v verigi ukrepov gospodarske vojne treh zahodnih dežel proti Egiptu.

Kostov rehabilitiran
Sofija, 18. sept. — Današnji jutranji listi v Bolgariji so na prvi strani objavili poročilo s plenuma CK KP Bolgarije, na katerem so razpravljali o uspehih dosedanjega dela pri likvidaciji kulta osebnosti in o delu komisije za rehabilitacijo Trajča Kostova. Poročilo navaja, da je komisija prišla do zaključka, da so bile obtožbe proti Kostovu neresenice in da bodo vsi obsojeni rehabilitirani, z izjemo Fenerdžijeva in Zavotskega

je dal povod za pobudo Selwyna Lloyda, ki je danes povabil predstavnika Pakistana na razgovor. Vodja iranske delegacije, zunanji minister Ardalan, je danes vztrajal na izjavi, ki jo je dal po prihodu v London, namreč, da bi se morala konferenca ukvarjati samo s proučevanjem možnosti miroljubne poravnave sueškega spora. Previdnost in rezerviranost med delegacijami ostalih dežel ne vzbujata mnogo upanja, da bi združenje res ustanovili.

V angleških političnih krogih pravijo, da so se trije zunanji ministri sporazumeli o glavnih obrisih načrta o plovlbi okrog Afrike, oziroma o akciji, ki ji pravijo tu »bojkot Sueškega prekopa«. Pri tem pripominjajo, da so se sporazumeli tudi o formuli, po kateri bi prišel sueški spor pred Varnostni svet OZN.

Medtem v Londonu nestršno pričakujejo vesti iz Suezja o motnjah in zastoji v prometu po prekopu. Demarša »združenja uporabnikov« pri Varnostnem svetu ne bo našla močne opore in pravne podlage, dokler bodo lahko egiptovske oblasti zagotavljale nemoteno plovlbo po prekopu. Poročila s področja Suezja pa pričajo, da se plovlba nadaljuje malone brez zastaja.

Angleško zunanje ministrstvo si prizadeva, da bi napravilo vtis popolnega ignoriranja diplomatskih akcij in stališč dežel izven londonske skupine. V Foreign Office nočejo komentirati diplomatskih demarš Egipta, Sovjetske zveze, Sirije in Libanona pri

OZN. Veliko pozornost pa vzbujajo prizadevanja indijskega ministra Krišne Menona, ki prispe jutri iz Kaira, kjer je podrobno in ponovno govoril z Naserjem, v London. Indije sicer niso povabili na konferenco, mislijo pa, da bi utegnili biti navzočnost Krišne Menona v Londonu važna.

Nocoj je bil sestanek zunanjih ministrov Francije, Velike Britanije in Italije. Zunanji minister Martino je pred tem obiskal premiera Eđena in ameriškega zunanjega ministra Dullesa.

V Londonu se zbirajo

ustanovitelji zahodnega združenja uporabnikov Sueškega prekopa, ki naj bi kršilo suverenost Egipta na prekopu

London, 18. sept. (AFP). Ameriški zunanji minister Dulles je prispel davi z letalom iz New Yorka v London na drugo konferenco o Suezju. Malo pozneje sta prispela skupaj tudi francoski in italijanski zunanji ministri Pineau in Martino.

Dulles ob prihodu novinarjem ni dal nobene izjave. Italijanski zunanji minister Martino pa je menil, da bodo na konferenci o Suezju pripravili nove predloge, ki bi bili podlaga za sporazum z egiptovsko vlado.

Francoski zunanji minister pa je novinarjem dejal, da bo na konferenci ustanovljeno združenje uporabnikov Sueškega prekopa, ki bo, če bo 18 dežel za to, predstavljal 95% vse tonaje ladij, ki plujejo po Sueškem prekopu. »To je sila, ki jo bo Naser moral upoštevati,« je menil Pineau.

Sprostitev nadaljnjih dinarskih fondov iz ameriške pomoči

Beograd, 18. sept. (Tanjug). Jugoslovanska in ameriška vlada sta se sporazumeli o nadaljnji uporabi kontrapartnih skladov ameriške gospodarske pomoči v znesku 1,45 milijarde din. Ta znesek bo porabljen za financiranje zveznega sklada za pospeševanje kmetijstva. V glavnem gre za financiranje vzornih parcel za hibridno koruzo kakor tudi žita drugih vrst.

Omenjeni znesek je nastal že leta 1953 in 1954 kot protivrednost dolarskih zneskov, ki smo jih prejeli v okviru ameriške gospodarske pomoči, katero smo porabili za nakup pšenice in nekaterih industrijskih surovin.

Razgovori z Delavsko partijo Norveške

Beograd, 18. sept. (Tanjug). — Danes so nadaljevali razgovore predstavniki Delavske partije Norveške in Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. Razpravljali so o vprašanju nerazvitih dežel

Delegacija naše vojske pri Ču En Laju

Peking, 18. sept. (Nova Kitajska). Predsednik kitajske vlade Ču En Laj je sprejel danes člane jugoslovanske vojaške delegacije, ki je na obisku v LR Kitajski. Sprejemu delegacije, ki jo vodi generalni polkovnik Kosta Nagy, so prisostvovali vodilni častniki kitajske vojske. Navzoč je bil tudi jugoslovanski veleposlanik v Pekingu Vladimir Popović.

VREMENSKA NAPOVED

Za sredo, 19. septembra
Suho, deloma oblačno. Temperatura ponoči med 8 in 19, v Primorju okoli 14, najvišja dnevna temperatura do 22 stopinj C.

IZJAVA PODPREDSEDNIKA POLJSKEGA SEJMA STANISLAVA KULCZYNSKEGA OB OBISKU NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

Jugoslovanski paviljoni so dokaz velikega razvoja industrije v Jugoslaviji

Zagreb, 18. sept. — Poljska parlamentarna delegacija si je danes ogledala Zagrebski velesejem v spremstvu predstavnika Sabora Hrvatske. Poljski parlamentarci so si ogledali najprej jugoslovanske paviljone, nato pa paviljone Poljske, Kitajske, ZSSR, Češkoslovaške in Vzhodne Nemčije.

Vodja delegacije in podpredsednik poljskega Sejma Stanislaw Kulczynski je dal sodelavcu »Borbu« tole izjavo:

»Videl sem jugoslovanske paviljone in z občudovanjem me

proizvodnja blaga za široko potrošnjo. Zelo mi je bila všeč vaša tekstilna industrija, posebno še barva tkanin in puloverji. Skratka, ta razstava pričra o velikih možnostih industrije in o skrbi za življenjski standard.«

»Prijetno nas je tudi presenetila,« je nadaljeval podpredsednik Kulczynski, »proizvodnja blaga, namenjenega vasi, zlasti še kmetijskih strojev in ostalih predmetov za vsakdanjo rabo na kmetih. Jugoslovanski paviljoni so veliko pričevanje o delu vaših narodov in o tako velikem razvoju industrije v vaši deželi. Lahko vam samo želim nadaljnega napredka,« je zaključil vodja poljske parlamentarne delegacije.

Clani poljskega Sejma so si davi ogledali Muzej ljudske revolucije, popoldne pa so obiskali Moderno galerijo Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti. Nocoj so odpotovali na agroindustrijski kombinat v Belju.

K. K.

OB PRIHODU DELEGACIJE INDONEZIJSKE TRGOVINSKE IN INDUSTRIJSKE ZBORNICE V JUGOSLAVIJO

VELIKE MOŽNOSTI

za gospodarske stike z Indonezijo

Beograd, 18. sept. (Tanjug). — Danes je prispela v Beograd na povabilo Zvezne zunanjetrgovinske zbornice delegacija indonezijske trgovinske zbornice. Med bivanjem v naši državi bodo predstavniki indonezijskega gospodarstva proučili možnosti za razširitev trgovine med obema deželama.

»Srečni smo, da je do našega obiska prišlo takoj po bivanju predsednika Indonezije Sukarna.« je rekel sodelavcu Tanjuga vodja delegacije dr. Purvanegara. »Naš namen je,« je pripomnil, »najti

navdaja bogata izbira proizvodov, posebno še bogata izbira proizvodnih strojev, namenjenih široki potrošnji. Nisem se nadejal, da je jugoslovanska industrija tako bogata, posebno še

najboljši način za upostavitve širokega in iskrenega gospodarskega sodelovanja z vašo deželo.«

Vodja indonezijske delegacije je opozoril, da so dane velike možnosti, da bi jugoslovanska podjetja kupovala indonezijsko gumo, kopro, čaj, kavo, kositer in kositrove rude, začimbe, palmovo olje, tikov les in podobno blago, ki ga je Jugoslavija v zadnjih dveh letih že kupovala. Indonezijski uvozniki pa se najbolj zanimajo za nakup jugoslovanskih industrijskih proizvodov, kot so razne naprave in stroji, cement, kemični izdelki, tekstil in potrošno blago. »Prepričan sem, da bo igrala vaša dežela v prihodnje veliko vlogo na indonezijskem trgu,« je rekel na koncu dr. Purvanegara.

Indonezijski gospodarstveniki so po krajšem postanku v Beogradu odpotovali z letalom v Zagreb, kjer si bodo ogledali velesejem.

Delegacija Grške pravoslavne cerkve v Pirotu

V Pirotu je bila včeraj dopoldne na pokopališču grških vojakov, padlih v prvi svetovni vojni, svečana komemoracija, ki so se je udeležili arhiepiskop Aten in vse Grčije g. Dorotej ter druge visoke osebnosti Grške pravoslavne cerkve iz njegovega spremstva. Komemoraciji je prisostvoval tudi patriarh Srbske pravoslavne cerkve g. Vikentije Prodanov, dalje član Izvršnega sveta Srbije Milan Popović, tajnik Zvezne verske komisije Miloje Dilparić in drugi.

NOVOSTI S KMETIJSKEGA VELESEJMA V NOVEM SADU

Številni novi izdelki jugoslovanske industrije kmetijskih strojev

Novi Sad, 18. sept. (Tanjug). Jugoslovanska industrija kmetijskih strojev, ki izdelava letno 15.000 ton raznih strojev in nad 2000 traktorjev, je razstavila na letošnjem mednarodnem kmetijskem velesejmu v Novem Sadu številne nove proizvode.

Letos so prvič razstavili kombajne, izdelane po licenci tvrdke Massey-Harris, ki so jih montirali v tovarni kmetijskih strojev v Zemunu. Predvidevajo, da bo ta kolektiv v šestih letih sam začel izdelovati te kombajne. Za prihodnje leto bodo izdelali mlafilnico, prvi del tega univerzalnega stroja. Majhni ročni traktorji so prav tako zbudili veliko zanimanje med domačimi kmetovalci. Za prihodnje leto bodo izdelali dvajset taksnih strojev, ki jih bodo dali na razpolago nekaterim kmečkim gospodarstvom, leta 1958 pa jih bodo začeli redno proizvajati. Ročne traktorje je moč koristno uporabiti pri oranju, prevažanju, kultiviranju, košnji in drugih kmečkih delih. Tovarna »Zmaj« je razstavila tudi novi elevator za slamo ter nekatere druge stroje.

Mariborska tovarna kmetijskih strojev je razstavila številne nove stroje za zaščito rastlin. Kolektiv te tovarne, v kateri so doslej proizvajali razne kmetijske stroje, bo preusmeril svojo proizvodnjo izključno na stroje za zaščito rastlin. Po vsej deželi, posebno v Vojvodini in Makedoniji je veliko povpraševanje po raznih škroplilnicah. Novi stroji bodo omogočili, da bodo hitreje in laže zatirali razne rastlinske bolezni in škodljivce, ki povzročajo našemu kmetijstvu vsako leto nekaj milijard dinarjev škode.

Petrovaradinska tovarna kmetijskih strojev »Pobeda« je izmed

novih proizvodov razstavila na velesejmu traktorske trosilce umetnih gnojil in vprežne kosilnice, namenjene goratim krajem. Kosilnica je zlasti pripravna za košnjo v Sloveniji in Bosni.

Tovarna iz Hoč pri Mariboru je razstavila velike električne inkubatorje, ki jih bo letos začela serijsko izdelovati.

Razdelitev nagrad na novosadskem kmetijskem velesejmu

Generalni sekretar Zveze kmetijskih in gozdarskih zbornic Jugoslavije Vojin Popović je razdelil včeraj razstavljalcem na mednarodnem kmetijskem velesejmu v Novem Sadu denarne nagrade, pokale, medalje in diplome za najboljšo živino. Nagrade za živino ter mesne in mlečne izdelke znašajo skupno 17 milijonov dinarjev, za kmetijske pridelke pa okrog 3 milijone 800 tisoč dinarjev.

SKUPNA SEJA OBEH ZBOROV OLO MARIBOR

Obnavljanje problemov

ki zadevajo izpolnitev družbenega plana in proračuna za letošnje prvo polletje

Maribor, 18. avgusta. Danes je bila skupna seja obeh zborov OLO, ki sta obravnavala probleme v zvezi z izpolnitvijo družbenega plana in proračuna za prvo polletje 1956. Predsednik sveta za finance in družbeni plan inž. Stojan Perharc je podal v zvezi s tem obširno poročilo.

Ze pred dnevi smo poročali, da niso v okviru izvršili niti fizičnega niti vrednostnega obsega planirane proizvodnje. Prav tako je padla proizvodnost dela, čeravno se je število delavcev povečalo. Razloge je med drugim iskati v tem, da je v prvem polletju izpadla več kot enomesečna proizvodnja zaradi pomanjkanja elektrike. Nekaj krivde je pripisati tudi slabi organizaciji nekaterih podjetij, medtem ko povzročajo ponekod preplah se zaloge, ki so večje nasproti prvemu polletju lanskega leta za 83%. Tudi kapacitete niso povsem izkoriščene. Vsekakor je pa razveseljivo to, da je udeležba materialnih stroškov v bruto produktu padla za 2%, kar pomeni, da se podjetja že naslanjajo na lastne

rezerve, kamor jih silijo tudi razmere na tržišču.

Prav tako je razveseljivo, da je porastel izvoz predvsem gotovih proizvodov. Kar zadeva proračun, je položaj dokaj kritičen. Proračunska kvota, ki so jo letos odmerili okraju, je nepravilna. V tej kvoti niso na primer upoštevali 10% stanovanjski sklad za finančno samostojne zavode. Razen tega so se težave povečale z nerealnim planiranjem dobitka in nelzvršitvijo plana v prvem polletju. Nadalje je okraj prikrajšan pri taksah na motorna in vprežna vozila, pri taksah na hibridne trte, pri prometnem davku za les, ki ga prodajajo privatniki, in podobno. O tem bomo obširno še poročali.

Predstavniki Moskve zaključili razgovore v OLO Beograda

Predsednik Izvršnega komiteja Moskovskega mestnega sovjeta Bobrovnikov in ostali člani delegacije so imeli včeraj zaključni razgovor s predstavniki ljudskega odbora Beograda, v katerem je sodeloval predsednik Miloš Minič s podpredsednikom in tajnikom ljudskega odbora.

Clani delegacije so se zanimali za organizacijo ljudske oblasti, gospodarstva, prosvete, ljudskega zdravstva in za druga področja družbenega življenja. Govorili so tudi o svojih vtisih s potovanja po Jugoslaviji.

Delegacija Moskovskega mestnega sovjeta je dopoldne obiskala osemletko »Djuro Strugar«, kulturni dom »Brata Stamenkovića« in gospodinjstvijski servis občine Palilula, popoldne pa si je ogledala mestno bolnišnico za TBC.

Sovjetski veleposlanik v Beogradu Firjubin je popoldne priredil sprejem za člane moskovskega sovjeta, zvečer pa je predsednik OLO Beograda Miloš Minič priredil sovjetskemu gostom poslovilni sprejem, ki so se ga udeležili poleg partijskih funkcionarjev tudi predstavniki državnega sekretariata za zunanje zadeve in predstavniki beograjskih občin.

Z ZASEDANJA OLO KRANJ

Velik odstotek nedokončane proizvodnje

v prvem polletju in zakasnelo odobranje posojil iz okrajnega investicijskega sklada

Kranj, 18. septembra. Pod predsedstvom podpredsednika OLO Kranj Dušana Horjaka je bilo danes po letnih počitnicah prvo zasedanje OLO Kranj, ki mu je prisostvoval tudi tajnik Ljudske skupščine LRS Miha Potočnik. Na skupni seji obeh zborov so odborniki poslušali poročilo o izvršitvi polletnega družbenega plana in poročilo o stanju okrajnega investicijskega sklada ter sprejeli smernice za izkoriščanje tega sklada.

Na ločenih sejah sta oba zbora odobrila garancijsko izjavo za posojilo iz republiškega investicijskega sklada tovarni »Sava« v višini 30 milijonov dinarjev in dala privolitve v pogodbo o dograditvi tekstilne šole na Primškovem. S to pogodbo se je OLO obvezal, da bo za gradnjo te šole prispeval 20 milijonov dinarjev. Šola bo dograjena predvidoma do 1. septembra 1958.

Poročilo o izvršitvi družbenega plana za prvo polletje je prebral predsednik Sveta za družbeni plan in finance Pavle Tolar. Navedel je v glavnem ugotovitve, o katerih smo poročali že z včerajšnje konference s predstavniki vseh podjetij Gorenjske. Po mnenju Sveta za gospodarstvo in zavoda za plan je v normalnih okoliščinah plan moč celo preseči in so zaradi tega ocene podjetij ne-realne. Značilen pojav za prvo polletje je zelo velik odstotek nedovršene proizvodnje. Vsa industrija je imela v polletju nedovršene proizvodnje za 1 milijardo 190 milijonov dinarjev. Od tega Zelezarna Jesenice 458 milijonov, Iskra-Kranj 289 milijonov, lesna industrija 215 milijonov, tekstilna industrija 135 milijonov itd. Tovariš Horjak je poudaril, da podjetja umetno sama vzdržujejo nedovršeno proizvodnjo, da bi se tako izognila plačilu družbenih obveznosti.

Zanimivo je, da je okrajni ljudski odbor poročilo o izvršitvi polletnega plana in smernice gospodarskim organizacijam za izvrševanje plana v drugem polletju sprejel brez kakršnekolik razprave.

Pri razpravi o stanju okrajnega investicijskega sklada so vsi odborniki podprli interpelacijo

odbornika Toneta Hafnerja, ki zahteva, naj OLO ugotovi, kdo je zakrivil, da se posojila iz tega sklada odobravajo šele sedaj, ko bo že kmalu konec gradbene sezone. Prosilci so vse leto čakali na sredstva, zdaj jih pa bodo mnogi od njih sproščili naglice verjetno koristili tudi nesmotno. To vprašanje je treba razčistiti zaradi tega, da se prihodnje leto ne ponovi več.

Dasl ima okrajni investicijski sklad skupno 1 milijardo 32 milijonov dinarjev, ostane prostih

POSVETOVANJE O UPORABI JEDRSKE ENERGIJE V ELEKTROGOSPODARSTVU

Poiskati bo treba možnosti da bi praktične vire elektroenergije zamenjali z elektroenergijo iz jedrskih središč

»Čprav ima naša dežela razmeroma velike rezerve običajnih goriv, zlasti pa znaten hidropotencial rek, nam to ne sme zametati pogleda na prihodnost. To velja tembolj, ker lahko zanesljivo rečemo, kakšen bo razvoj jedrske energije. Niso izključena velika presenečenja, kakor je pridobivanje te energije s termonuklearno reakcijo,« je rekel predsednik Elektrogospodarske skupnosti inž. Ceda Miličević, ko je včeraj v Srbski akademiji znanosti začel dvodnevno posvetovanje o uporabi jedrske energije v elektrogospodarstvu.

Po mnenju, ki ga je bilo slišati na tem velikem zboru kakih 260 strokovnjakov, bi moralo naše gospodarstvo z velikimi primanjkljaji energije v poletnih mesecih, ki jih običajno nadoknadimo iz termoelektrarn, poiskati možnosti, da bi te praktične vire elektroenergije zamenjali z elektroenergijo iz jedrskih središč.

V tem smislu je govoril tudi tajnik Zvezne komisije za jedrsko energijo inž. Slobodan Nakičević, ki je poudaril, da pomembno to posvetovanje pravzaprav prehod o proučevanja k uporabi jedrske energije na širši

fronti, od česar bo imela naša industrija veliko korist.

Včeraj je inž. Saloman Sujica prebral referat »Razvoj elektroenergetike in jedrske energije na svetu, inž. Milorad Ristić pa referat o »Načelih jedrske energije«. V obsežnem in dokumentiranem referatu je Sujica poudaril, da si po svetu na vsi moč prizadevajo, da bi zgradili in izpopolnili atomske elektrarne, ki še zmerom niso prava konkurenca ceneni elektroenergiji iz termoelektrarn. Po optimističnih prognozah lahko pričakujemo prvo energijo iz atomske elektrarne leta 1964, pesimisti pa pravijo, da šele leta 1972 ali celo 1980. Ker pa so to šele ugibanja, ki ne računajo z nobenimi skoki ali presenečenji, moramo storiti v naši deželi vse za izžolanje kadrov in za uporabo ostalih možnosti za ta zamotani tehnični posel.

Prihod strokovnjakov UNESCO za šolstvo

Skupina petih uglednih tujih strokovnjakov za šolstvo je včeraj prispela v Beograd. Tujji strokovnjaki so imeli v Zveznem zavodu za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj razgovore o naši šolski reformi, danes pa bodo odpotovali v nekatera jugoslovanska mesta, kjer bodo obiskali šolske in druge kulturno-prosvetne ustanove.

To je prva skupina tujih strokovnjakov za šolstvo, ki jo pošilja UNESCO v našo državo, da bi se seznanila z jugoslovansko šolsko in prosvetno problematiko. Strokovnjaki se bodo mudili pri nas dva do tri mesece in imeli vrsto sestankov z našimi prosvetnimi delavci, razen tega pa bodo predavali na štirinajstih seminarjih za učitelje in profesorje.

V LJUBLJANSKEM OKRAJU SE PRIPRAVLJAJO NA

ustanavljanje proizvodjalnih poslovnih zvez

Gospodarsko poslovno zvezo so v ljubljanskem okraju že ustanovili, medtem ko se na ustanavljanje proizvodjalnih poslovnih zvez zlasti v zadnjem času pospešeno pripravljajo. Nedavno so bile v okraju sektorske konference s predstavniki kmetijskih združ, včeraj pa so o pripravi na ustanovne občne zbere kmetijskih proizvodjalnih poslovnih zvez razpravljali tudi na upravnem odboru Okrajne zadrzne zveze Ljubljana.

Ponovno so govorili o že znanih nalogah proizvodjalnih poslovnih zvez in med drugim tudi omenili, da bodo proizvodjalne poslovne zveze nedvomno v začetku naletele na težave in da ne bodo mogle čez noč izpolniti težen kmetijskih proizvajalcev, namreč prispevati k takemu povečanju kmetijske proizvodnje, ki bo v bodočnosti krila potrebe industrijske Ljubljane. Gotovo je, da bodo morale odločno priprijeti za delo, krepiti socialistične odnose, odpravljati zaostalost in naučiti dobršen del zadržnikov, da bodo kmetovali na podlagi gospodarskega računa.

Proizvajalne poslovne zveze morajo imeti konkretne načrte dela, v katerih naj bi bilo težiče na zadržnih investicijah, povečanju blagovne proizvodnje itd. Seveda morajo program nazakati realne možnosti posameznih poslovnih zvez. Predlog o ustanavljanju proizvodjalnih poslovnih zvez v ljubljanskem okraju še ni dokončan in ga bo Okrajna zadrzna zveza predložila v pretres Okrajnemu odboru Socialistične zveze in Okrajnemu ljudskemu odboru Ljubljana. Proizvajalne zveze, ki bodo prevzele vse delo, ki je povezano s kmetijstvom, bodo ustanovljali na podlagi gospodarskih potreb in koristi. Kjer so si s tem že na jasnem, bodo kar začeli s pripravami za ustanovne občne zbere proizvodjalnih poslovnih zvez in s pripravo programov dela, za to in za ustanavljanje iniciativnih odborov so na včerajšnji seji zadolžili člane upravnega odbora, tako da bi že pozimi ustanovili proizvodjalne zveze.

V razpravi so našli vrsto nalog, ki čakajo proizvodjalne poslovne zveze. Treba bo izboljšati servisno službo, nabaviti razne stroje, ki bodo pocenili in olajšali kmečko delo itd. Poudarjali so potrebo po znižanju proizvodnih stroškov in povečanjem vpliva zadržnih organizacij na kmetijske proizvajalce. Ni dvo-

ma, da bo kader v začetku pereče vprašanje, vendar je odveč vznemirjenost, ki se ponekod rahlo kaže spričo ustanavljanja proizvodjalnih zvez: na mah vsega ne bodo mogle urediti, urejale pa bodo probleme postopoma. O kmetijski proizvodjalni poslovni zvezi za Barje in o gozdarski poslovni zvezi bodo še posebej razpravljali.

Prva znamenja popuščanja cen

Indeks življenjskih stroškov je od maja do avgusta popustil od 109 na 102

Naši indeksi cen so letos do maja še po malem narasčali, zadnje mesec pa se je gibanje obrnilo v nasprotno smer. Indeks cen na drobno je že v juliju prvokrat popustil od 105 na 104 (povprečje 1955 je enako 100). Pocenili so se predvsem kmetijski pridelki, med industrijskimi izdelki pa so deloma nazadovale cene tekstilnega blaga.

Se izrazitejšo so bile te spremembe v avgustu. Za ta mesec nam je za sedaj znano gibanje indeksa življenjskih stroškov, ki kaže v tem mesecu občutnejši padec. Življenjski stroški štiričlanske delavske družine so letos dosegli najvišje stanje v maju, ko se je indeks življenjskih stroškov povzpela na 109. Rahlejšje popuščanje tega indeksa sta nam prinesla že junij in julij. V juniju je indeks popustil na 108, v juliju pa na 107. Po najnovejših podatkih pa smo v avgustu zabeležili nadaljnji padec od 107 na 102. Tako je bil v avgustu indeks življenjskih stroškov že za 7 točk nižji kakor v maju in se je z razliko ene same točke približal lanskemu indeksu v istem mesecu. V teh podatkih se zrcali uspeh naše politike stabilizacije tržnih razmer.

Popuščanje indeksa življenjskih stroškov je pripisati v prvi vrsti pocenitvi nekaterih živil. V tej dobi se sicer vsako leto ob novi letini živila pocenijo, vendar je letošnje popuščanje izrazitejšo kakor druga leta. To nam potrjuje gibanje delnega indeksa

stroškov prehrane. Od najvišjega stanja v maju je ta indeks letos popustil od 113 do 101, medtem ko se je lani v istem razdobju zmanjšal le od 105 na 100. V ostalem opažamo delno popuščanje tudi pri cenah tekstilnih izdelkov in sezonske obutve. Popuščanje celotnega indeksa življenjskih stroškov bi bilo še izrazitejše, če ne bi v zadnjih mesecih zabeležili tudi nekaterih podražitev, tako podražitev pljad kot posledico uvedbe obitnega prometnega davka ter delne podražitve kuriva in nekaterih storitev. Vsekakor lahko računamo, da nam bodo prihodnji meseci prinesli pocenitve še na nekaterih drugih področjih, tako da se bodo življenjski stroški verjetno zmanjšali pod lansko raven. S.

Predstavnika kmečkega združništva odpotovala v Varsovo

Sinoči sta odpotovala v Varsovo predsednik Kmetijske zbornice Srbije Ilija Tepavac in predstavnik Zadrzne zveze Hrvatske dr. Branko Pavić.

Skupaj v šolski klopi

Kordon narodne garde je ščitil dva črna otroka, ki sta krenila prvič v šolo v mestecu Clay v državi Kentucky v ZDA. K pouku, ki je bil pod zaščito strojníc narodne garde, je prišlo samo štiri ali pet belih otrok.

Takšne vesti prihajajo malone vsak dan iz južnih dežel ZDA, odkar se je začelo novo šolsko leto, drugo po vrsti po odloku Vrhovnega sodišča, s katerim je bila rasna segregacija — ločeno šolanje otrok črncev in belcev — proglašena za protizakonito.

Grozeče množice zaslepljenih rasno zavestnih belih demonstrantov, ki preprečujejo črnim malčkom, da bi sedli v iste klopi s svojimi belopoltnimi vrstniki. Taki narodne garde na ulicah naselij v državah Texas in Tennessee, razjarjeni krajevni prvaki Demokratske stranke v Jugi, ki obsojajo Stevensonovo zato, ker je podprl odlok sodišča o odpravi rasnega razlikovanja, vse to vedno znova potrjuje, da secesionistična vojna pravzaprav ni bila zaključena leta 1865. Odstranitev zadnjih sledov rasne diskriminacije na Jugu še spremljajo hude težave, izvirajoče iz temnih rasističnih tradicij.

Vse to ni niti novo niti nepričakovano. Novo je na začetku tega burnega šolskega leta v južnih državah to, da se področje segregacije postopoma, toda občutno zožuje. Po nedavnih poročilih je program rasne integracije zajel okrog 400.000 črnih učencev, okrog 45.000 več kakor lani. Desegregacijo so uveljavili v 723 šolskih okrožjih — v 186 več kot v prejšnjem šolskem letu.

V državah nekdanje konfederacije — središčih nekdanjega suženjstva in sedanje rasne diskriminacije so posledice segregacije v šolah »ohranili« le še v Alabama, Georgiji, Louisiani, Missisippiju, v obeh Karolinah in v Virginiji. Odlok Vrhovnega sodišča o združitvi »belih« in »drugopoltnih« šol so dokončno uveljavili samo v okrožju Kolumbiji. V ostalih južnih državah pa so ga uveljavili bolj ali manj, tako od države Missouri, kjer program integracije zajema okrog 88% črnih učencev, do države Tennessee, kjer so v srednje šole za zdaj sprejeli samo nekaj črnopoltnih dijakov.

Proces integracije je marsikod boleč za mlade črnce in njihove starše. Od njih zahteva precejšnjo

mero hrabrosti, ker zakon predpisuje samo to, da se črncu ne sme preprečiti vpis v šolo belcev. Poudarja, povezana z vsem začetnim tveganjem, mora večih priti iz vrst črncev.

Dejstvo, da so mnogi starši pripeljali svoje otroke v »bele« šole vzlic vsem grožnjam in ustrahovanju, dokazuje, da je čedalje več ameriških črncev odločenih, izvojevati si do kraja pravice, za katere jamči ustava. Odloki sodišč, da bodo z oboroženo zaščito podprli njihove pravice, čedalje močnejša solidarnost naprednega dela belega prebivalstva tudi v znanih središčih segregacije, je podpora javnosti v ostalih krajih ZDA in pozitivno stališče voditeljev obeh vodilnih strank — vse to je povzročilo desegregacijo. Ta proces je vzlic nemirum tu pa tam — hrabril. Očitno je, da je odpor proti rasni diskriminaciji že globoko prešel tudi na Jug in da raztaplja do nedavna trdno enotnost njegovih zagovornikov.

Sovjetska poslanica kongresu KP Kitajske

Peking, 18. sept. (TASS). — CK KP Sovjetske zveze je poslal VIII. kongresu KP Kitajske poslanico, v kateri pravi, da je ustanovitev LR Kitajske odprla novo dobo v življenju kitajskih ljudi. V poslanici je poudarjeno, da sta bila kitajska ljudska revolucija in ustanovitev LR Kitajske v dosedanjih zgodovinskih obdobjih po oktobrski socialistični revoluciji najpomembnejši dogodki, ki je silno močno vplival na razvoj osvobodilnega boja po svetu.

Kitajski narod je pod vodstvom KP uspešno uveljavil važne demokratične reforme, zaključil obnovo narodnega gospodarstva, zdaj pa stopa na pot socialistične izgradnje velikega obsega.

V poslanici je rečeno, da KP Kitajske na podlagi marksističnoleninistične nauka teoretično snuje oblike za vključevanje deset milijonov drobnih kmečkih gospodarstev v zadrugištvo v skladu s posebnimi razmerami na Kitajskem.

Socialistično sodelovanje

Zadnje dni je bilo v Beogradu več sestankov predstavnikov Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in članov delegacije Delavske partije Norveške. To je zdaj že redna oblika sodelovanja delavskih gibanj Norveške in Jugoslavije. Med mnogimi dosedanjimi obiski političnih, sindikalnih, gospodarskih in ostalih delegacij so se razvile zanimive in politične razprave o vprašanjih notranjega razvoja v obeh deželah, mednarodnega delavskega gibanja in splošnega položaja na svetu. Na podlagi tega so tudi sklenili, da bodo vsako leto skupni sestanki predstavnikov Delavske partije Norveške in SZDLJ, na katerih se bo razvila o vnaprej določenih temah vsestranska in svobodna izmenjava mnenj in izkušenj.

Prvi sestanek takšne vrste je bil lani v Oslu. Te dni pa so se v našem glavnem mestu znova

sestali ugledni politični delavci obeh dežel, da bi pojasnili svoja in slišali tuja mnenja o neizčrpnih tematični naših dni; o razvoju socializma in krepitvi miroljubnih stikov med narodi.

Povsem naravno je, da prihajajo v razvoj mednarodnih stikov čedalje bolj do izraza težnje naprednih sil sleherne dežele, da se seznanjajo s pridobitvami notranjega razvoja ostalih dežel in da s svobodnimi razpravami in objektivnim primerjanjem svojih in tujih uspehov in pogojev, spoznajo tiste splošne zakonitosti nadaljnega razvoja vseh, hkrati pa vse tiste specifičnosti v njihovem življenju, ki jim določajo različna pota v njihovem gibanju v lepšo prihodnost. Na takšnih temeljih sloneče sodelovanje, rešeno narodne ožine in ideoloških kalupov ter brez pretenzij katerekoli druge dežele, da bi drugim vsiljevala recepte svojega načina življenja in osrečevala druge z izvozom svojih idej, edino lahko najde odgovore na mnoga tako zamotana in pereča vprašanja sedanjega sveta.

Na drugi strani je takšno sodelovanje, ki izrecno poudarja načelo neodvisnosti in enakopravnosti sleherne dežele, tudi pomemben činitelj v sedanjih naporih za okrepitev miru na svetu. Takšno sodelovanje ni namreč izraz ozkih in kratkoročnih koristi te ali one države, teča ali onega bloka. Nasprotno, v njem se zrcalijo najširše težnje vsakega naroda, da najde čim uspešnejše oblike aktivne in miroljubne koeksistence z drugimi, predvsem težnja, da vsak narod sam, povezan preko raznovrstnih oblik sodelovanja z vse-

mi ostalimi kot enakopraven partner prispeva svoj delež k uresničevanju miroljubnih ciljev.

Dosedanje sodelovanje SZDLJ z Delavsko partijo Norveške, kakor tudi mnoge oblike stikov s socialističnimi gibanji ostalih dežel, ki se zadnje čase čedalje bolj krepe, zgovorno pričajo o velikih možnostih nadaljnega razvijanja in poglobljanja sodelovanja v mednarodnem delavskem gibanju, hkrati pa tudi o mnogih perečih vprašanjih sodobnega človeštva, na katera morajo najti odgovore prav napredne sile sveta.

Stevenson o sueškem sporu

Washington, 18. sept. (AFP). — Demokratiški kandidat na predsedniških volitvah Stevenson je izjavil na svojem prvem shodu v predvolilni kampanji, da je z izbruhom sueške krize nastal »nevaren položaj«. Pripomnil je, da je Eisenhowerjeva vlada pokazala popolno nerazumevanje do novih sil, ki rastejo v Aziji in Afriki. Stevenson je izrazil mnenje, da Dullesova kolebljiva politika zlasti še glede Asuanskega jezua ne more biti koristna. Stevenson je tudi dejal, da v sedanjem položaju noče povzročiti težav predsedniku Eisenhowerju in Dullesu in da bo zato izkoristil ugodnejšo priložnost, da bi zahteval pojasnila v zvezi s sporom zaradi Sueškega prekopa.

Glede ameriških vojaških problemov se je Stevenson izrekel za revizijo vojaške politike, vendar je poudaril, da so bili demokrati vedno pristaši močnih vojaških pozicij.

BOJ PROTI DRAGINJI V FRANCIJI

Pariške tržnice in pekarnе zaprte

Dvodnevna stavka branjevcv in pekov — Delne posledice vojne politike vlade v sueškem sporu — Molletovi sindikati proti »političnim« stavkam

Pariz, 18. sept. (Tanjug) Davi v Parizu ni bilo moč dobiti ne sadja, ne sočivja. Vse tržnice so bile zaprte, ker so prodajalci začeli dvodnevno stavko v protest proti visokim davkom in majhnim zaslužkom. To je posledica velikega boja, ki se bje čedalje srditeje po vsej deželi proti zvišanju cen in draginji hkrati z delavskimi zahtevami po zvišanju mezd.

Hkrati stavkajo po vseh mestih okrog Pariza tudi peki, tako da so stale danes pred pariškimi prodajalnami kruha dolge vrste potrošnikov tudi iz okolice, kjer so pekarnе že dva dni zaprte. Pomanjkanje kruha je v Parizu ve-

liko, prodajalci pa napovedujejo, da bodo začeli tudi sami stavkati, ker so večraj izgubili malo ekonomsko vojno» proti policijskim agentom, ki noč in dan nadzorujejo strogo izpolnjevanje vladne prepovedi zvišanja cen. Nad 600 pekov so že kaznovali, ker so razen maksimiranih cen zahtevali od kupcev še prostovoljni prispevek za kritje »izrednih rezijskih stroškov«. Tako se je kruh dejansko podražil za 5 do 8%.

Molletova vlada si zdaj na vse načine prizadeva, da bi blokirala cene in zavezala nadaljnje naraščanje draginje. Pogajanja med sindikati in vlado, ki se še nadaljujejo, še niso rodila zaželene-

ga uspeha. Generalne konfederacije dela zahtevajo zvišanje zakonite minimalne plače za 3500 frankov mesečno, socialistični sindikat »Force Ouvriere« pa je nastopil proti »političnim stavkam«, ki se širijo v deželi kot podpora zahtevam po zvišanju plač. Vodstvo katoliških sindikatov pa se je danes izrekel za splošno revizijo plač in zahtevalo zvišanje življenjskega minimuma za delavce, ni pa še zavzelo dokončnega stališča glede stavk, ki so zajele že kakih 35 do 40 tisoč delavcev, večidel rudarjev in kovinarjev.

Zivljenjski stroški so v Franciji zadnje tedne naglo narasli. Po uradnih podatkih so narasle cene živil in glavnih potrebščin za široko potrošnjo od začetka leta za 15 do 22%. Velike motnje na trgu pa so nastale, ko je izbruhnila sueška kriza, ker so trgovci pozneje nakopili velike količine kave, čokolade, konzerv in drugih trpežnejših živil ter začeli spekulirati z njimi. Cene tega blaga so poskočile povprečno za 12 do 18%.

Grški zunanje politični stiki v zvezi s Ciprom

Atene, 18. sept. (AFP). Predsednik parlamenta Rodopoulos je odpoval na Dunaj, kjer bo avstrijskim državnikom razložil grško gledišče o ciprskem problemu.

Enako misijo je prevzel tudi bivši direktor zunanjega ministva Paradakis, ki bo ob koncu septembra potoval v Kairo, nato pa še v Saudsko Arabijo, Irak, Iran, Jordanijo, Libanon, Libijo, Maroko, Sudan, Sirijo in Tunizijo.

Kitajska podpira Egipt

Peking, 18. sept. (Nova Kitajska). — Predsednik LR Kitajske Mao Ce Tung je izjavil novemu egiptovskemu veleposlaniku v Pekingu Hasanu Ragabu, da bo sta vlada in ljudstvo Kitajske storila vse, kar moreta, da bi podprla Egipt v sporu zaradi Suez. Mao Ce Tung je izrazil tudi prepričanje, da bo »egiptovski narod v tem boju vsekakor izbojeval končno zmago«.

Kitajska vlada je večeraj poslala pismo egiptovski vladi, v katerem izjavlja, da pomeni »združenje uporabnikov Sueškega prekopa« načrt, »da bi nasilno prevzeli upravljanje Sueškega prekopa«.

Švicarji: rožljanje z orožjem se mora nehati

Zeneva, 18. sept. (Reuter). Neodvisni »Suisse« pravi danes v uvodniku, da je predlagano združenje uporabnikov Sueškega prekopa vojni stroj, ki bi ga bilo treba na londonski konferenci razkrinkati. »Izzivalni značaj tega združenja je bil takoj očiten.« piše časnik. Izmed 18 dežel jih 16 ni prav nič vnetih za to, da bi se vojskovanje za francoske in britanske koristi. »Če pa konferenca že mora roditi kak sad, potem pa naj predvsem ukrene, da se bo rožljanje z orožjem nehalo.«

Kakor zares: Obrambne vaje egiptskih prostovoljcev na področju v bližini Sueškega prekopa

Z VSEH STRANI SVETA

EGIPT

ZAHODNI USLUŽBENCI ODHAJAJO
Kairo, 18. sept. (AFP) Prva skupina 72 uslužbencev zahodne sueške družbe je odpovala danes z letalom iz Kaira v Pariz. V tej skupini so izključno francoski državljani. Druga skupina uslužbencev bo odpovala iz Kaira v začetku prihodnjega tedna.

ZSSR

GOSPODARSKO SODELOVANJE Z INDOEZIJO
Moskva, 18. sept. (TASS) V Džakarti je bil sklenjen sporazum o gospodarskem in tehničnem sodelovanju med SZ in Indonezijo. Sovjetski strokovnjaki bodo pomagali graditi industrijska podjetja v Indoneziji, indonezijski delavci pa se bodo strokovno šolali v ZSSR.

ZAHODNA NEMCIJA

INVESTICIJE V TUJINI
Bonn, 18. sept. (Reuter). Ministrstvo za gospodarstvo in državna banka proučujeta načrt o splošnih pooblastilih, po katerem bodo določene meje investicij nemškega kapitala v tujini. Zdej je za nemške investicije v tujini potrebno dovoljenje v vsakem posameznem primeru.

AVSTRIJA

STAVKA PEKOV NA DUNAJ
Dunaj, 18. sept. (Tanjug) Davi so peki po vsej Avstriji začeli enodnevno stavko, da bi tako opomnili deloda-

RODEZIJA

RUDARSKA STAVKA
Andola, 18. sept. (Reuter). — Okrog sto britanskih vojakov je korakalo večeraj v bojnem redu skozi kraje, v katerih stavlajo rudarji, zaposleni v bakrenih rudnikih. Na tem področju so proglasile oblasti prejšnji teden izredno stanje. Zaradi stavke so zaprti okrog 70 delavcev.

ALŽIR

ZRTVE VIHARJA
Oran, 18. sept. (Reuter). Hud vihar in nalivi so zajeli področje Orana v zahodnem Alžiru. Veter, ki je pihal s hitrostjo 210 km na uro, je povzročil

veliko škodo na poslopih, medtem ko je voda poplavlila ceste. Pesek, ki ga je prinesel vihar, je blokiral železniško postajo v mestu Nemur. V zahodnem Alžiru je bilo ubitih 17 ljudi, 46 pa poškodovanih. V glavnem gre za vojaške

V Washingtonu so se zbrali te dni predstavniki petrolejskih družb, zainteresiranih na Srednjem vzhodu. Poročilo o njihovem posvetovanju je kratko. Družbe so ustanovile »Odbor za Srednji vzhod«, ki naj pripravi načrt o akciji. Ameriška vlada je podprla sestanek z več priporočili: naj družbe medsebojno sporazumno uporabljajo skladišča, tankerje in naftovozne, naj se medsebojno sporazumevajo in si pomagajo v preskrbi posameznih dežel, da bi premagali morebitne težave, naj spremenijo kvote proizvodnje in predelave v posameznih deželah skladno s potrebami.

Bistvo načrta o akciji petrolejskih družb je v tem, da bi se čimbolje pripravile za primer morebitnih večjih težav v črpanju nafte na Srednjem vzhodu in njenem prevozu po Sueškem prekopu. V tem primeru bi ameriške družbe preusmerile svoje proizvodnje na posamezne dežele uporabne za pritisk na druge dežele in podobno. V načrtu je tudi, da bi povečali uporabo naftovodov, speljanih v vzhodna pristanišča Sredozemskega morja, da bi se ognili prevozu po Sueškem pre-

kopu. V poštev pride nadalje prevoz okoli Rta dobre nade, pri čemer bi šli večji stroški na račun sedanjih profitov družb. Naposled ameriške petrolejske družbe upoštevaajo tudi to, da bi v skrajnem primeru prevzele preskrbo zahodnoevropskih rafinerij z nafto. Od tod živahnejša dejavnost ameriških družb v južnoameriških deželah, ki imajo petrolejske vrelce, da bi dobile nove koncesije in razširile proizvodnjo.

Združenje neodvisnih ameriških proizvajalcev nafte — pravzaprav del petrolejske industrije, ki nasprotuje uvozu — je izkoristilo to priložnost, da je znova nastopilo s svojimi starimi tezami o potrebi, da bi se ZDA rešile uvoza tuje nafte, da bi forsirale domače črpanje itd. Ta akcija seveda koristi tudi velikim monopolom, ki določajo cene nafte. Cena v ZDA in na Srednjem vzhodu pa je bila določena po cenah najugodnejših proizvajalcev

v ZDA, kar pomeni, da vsebuje za ostale proizvajalce bogate ekstra profite in monopolne profite. Zadoštuje samo omeniti, da načrpajo iz enega vrelca nafte v ZDA dnevno povprečno kakih 11.000 barilov (baril = 159 litrov), na Srednjem vzhodu pa kakih 5000 barilov.

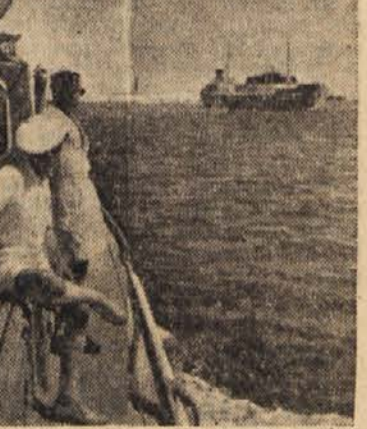
Monopoli pa ne zaslužijo samo pri črpanju nafte, marveč tudi pri predelavi, prevozu in razdelitvi, ker je vse to v njihovih rokah. Glede prevoznega monopola se je vnel hud spor med ameriško petrolejsko družbo Aramco in Saudsko Arabijo. Po pogodbi o koncesijah iz leta 1933, ki bo veljala do leta 1999, je dobila Aramco pravico do iskanja, črpanja in prevoza nafte z lastnimi ali najetimi petrolejskimi ladjami, dokler Saudska Arabija ne bo imela lastnega ladjevja, ki bi lahko prevzelo del ali ves prevoz nafte.

V začetku leta 1954 je Saudska Arabija sklenila z grško pomorsko družbo Onazis pogodbo, po kateri je ta družba dolžna postaviti pod zastavo Saudske Arabije petrolejske ladje, za začetek 500.000 ton. Družba Aramco bi bila morala del prevoza nafte prenesti tem petrolejskim ladjam, ki so plule pod zastavo Saudske Arabije. Družba pa tega ni hotela storiti, marveč je bojkotirala Onazisove ladje, tako da niso imele kaj prevažati. Saudski Arabiji pa je zagrozila z redukcijo in celo ukinitvijo proizvodnje, če bi vztrajala na prevozu nafte s petrolejskimi ladjami pod njeno zastavo.

Potem se je spor med Aramco in kraljem Ibn Seudom nadaljeval na finančnem področju. Zadevo so predložili arbitražnemu sodišču, v katerem sta po en predstavnika Aramca in Ibn Seuda ter neki švicarski profesor. Sodišče naj bi do konca novembra zadevo uredilo. Teža roka pa se najbrž ne bodo držali, ker je predstavnik Saudske Arabije,

Na Sueškem prekopu: promet se razvija vse do zdaj nemoteno.

V plovi po prekopu sodeluje vedno več domačih in tujih pilotov, ki bodo v nekaj dneh povsem nadomestili odhajajoče britanske, francoske, nizozemske in italijanske pilote. Plovbo nadzorujejo, kakor kaže slika, patrolne ladje egiptске mornarice

NAFTA IN SUEZ

Na Sueškem prekopu: promet se razvija vse do zdaj nemoteno.

Egiptčan Helui Badavi, nedavno postal direktor nacionalne uprave Sueškega prekopa in je moral svoje mesto v sodišču odločiti.

Medtem pa je prišlo, spet na področju Saudske Arabije, v zvezi z nafto še do enega dogodka, ki tudi čaka na svoj epilog. V Saudski Arabiji so nedavno izdali ukaz, s katerim prepovedujejo stavke, stavlajočim pa groze zelo stroge kazni. Ukaz se nanaša na delavce in uslužbence koncesioniranih družb in tvrdi, katerih delo je javno koristno. Ni težko uganiti, na čigavo pobudo je izšel ta ukaz. Zahteval je tudi že prve žrtve. Nedavno so delavci družbe protestirali proti prepovedi stavk. Posledica tega je bila, da so mnogi delavcev aretirali in mučili.

Pa tudi v Iranu znova zapletajo zadeve v zvezi z nafto. Tam so našli nove bogate vrelce. Vprašanje je, kdo jih bo izkoriščal: nacionalna petrolejska družba ali mednarodni konzorcij združenih anglo-ameriških družb, ki je pred dvema letoma zamenjal anglo-fransko družbo. Tako vsekakor tudi nasprotja v zvezi z nafto na Srednjem vzhodu naraščajo.

V. M.

Z R N A I Z N A Š E G A K M E T I J S T V A

Slabosti nagrajevanja v kmetijstvu

Sindikalne organizacije in združenje kmetijskih posestev so se pričeli v zadnjem času zelo zadržati za zboljšanje organizacije dela in načina nagrajevanja na kmetijskih posestvih. O teh vprašanjih so imele sindikalne organizacije več posvetovanj. Sindikat kmetijskih delavcev in uslužbenec je organiziral tudi posebno anketo.

Iz ankete lahko vidimo, da še vedno prevladuje nagrajevanje po času (za vodilni kader 95 odstotkov, poljedelski 58 odstotkov, sadjarski in vinogradniški 52 odstotkov, živalorejski 40 odstotkov itd.), 22 odstotkov anketiranih posestev pa še vedno nagrajuje svoje delavce izključno samo po času. To so predosem razne ekonomije in posestva, ki se bavijo pretežno z vrtnarstvom ter manjša in slabše urejena posestva. Storitnost dela je pri večini teh zelo nizka (razen pri vrtnarjih). Razumljivo je, da tam, kjer je osnova nagrajevanje po času, ne more biti pri kolektivni posebnega zanimanja za zboljšanje produktivnosti. Tudi obravnavanje opravljenih del po delovnem akordu in normah ne zagotavlja zadostnega zanimanja za končni pridelek. Po delovnem akordu nagrajujejo razen v živaloreji in pri vodilnih uslužbencih nekaj nad četrtino vseh delavcev.

Odkup sadja v Pomurju Strožji kriterij glede kakovosti

Iz Prekmurja so do sedaj odposlali okrog 600 ton raznega sadja. Sedanje presečke sadja, še okrog 500 ton, bi lahko spravili v promet, če bi zgradili vsaj dvoje večjih skladišč s hladilnimi napravami in potreben obrat za predelavo sadja. Problem je tudi pomanjkanje embalaže in površno sortiranje sadja.

Letos je odkup sadja v Pomurju boljši kot prejšnja leta, ker so pred odkupno sezono priredili strokovni tečaj za prevzemalce sadja. Uspehi tečaja se očitujejo zlasti v tem, da odkupujejo letos domala v vseh kmetijskih združenjih po strožjem kriteriju glede kakovosti. Namizno sadje (v glavnem za izvoz) plačujejo od 13 do 15, gospodarsko od 10 do 15 in industrijsko od 6 do 9 dinarjev za kilogram.

Sadje odkupuje več trgovskih podjetij, med njimi tudi podjetja iz drugih območij. Zdravi konkurenčni kajpak ni moči oporekati, napak pa je, da nekatera tuja podjetja z neenotnim kriterijem pri prevzemanju sadja povzročajo dokajšnjo zmedo med pridelovalci. Neko združeno podjetje iz Vazražina je prevzelo sadje s povpreke z edinim pogojem, da je

imel plod 4 cm premera, čeprav je kriterij domačih podjetij nekoliko strožji (5 cm). Po podatkih kmetijskih strokovnjakov to podjetje posveča premalo pozornosti odbiri sadja, saj je v Mačkovičih nalagalo vagon pozno zvečer v temi.

Najbolj urejeno poslovanje s sadjem imajo kmetijske zadruge Radgona, Apače, Mačkovič, Spod. Ščavnica itd. Slabše je v združenju v Rogoševcih, Krašcih, Serdincih in še ponekod, kjer skladiščijo sadje v neprimernih prostorih in v en meter visokih kupih. To daje več kot dovolj možnosti za gnitje in velik kalo.

Zelo primanjkuje embalaže, ki je trgovska podjetja nimajo v zadostni količini spričo velike obrestne mere (7,5 do 8% za tonamenske kredite). Če upoštevamo, da stane en zaboj okrog 300 dinarjev, potem lahko kaj hitro ugotovimo, da to precej draži sadje. Kmetijske zadruge se bodo morale same veliko bolj potruditi za embalažo ter gradnjo in primerno ureditev skladišč za sadje in poljske pridelke. Zadrugi v Apačah in Čepincih že imajo prostorna in čista skladišča. Pomenjanja vredni so na Kapeli, kjer so sami začeli izdelovati zaboje za sadje.

Iz Prekmurja izvažajo sadje predvsem v Bosno in Dalmacijo (do sedaj okrog 600 ton), a bolj malo v slovenska potrošniška središča. Čeprav se trudijo, da bi osvojili nova tržišča, je po približni cenitvi na levem bregu Mure še vedno okrog 500 ton neprodanega ranega sadja. Letos pa je tudi dobra letina sliv, ki jih odkupujejo po 30 din kg.

Sadje, ki sedaj ostaja na dvoriščih ali pa v kmečkih shrambah, bi lahko novčeli, če bi v Pomurju zgradili vsaj dvoje večjih skladišč za sadje s hladilnimi napravami in obrat za predelovanje sadja. Mnogo bi bilo storjenega že s tem, če bi modernizirali

in izpopolnili s sodobnimi napravami za predelovanje sadja pulpni postaji v M. Soboti in Ljutomeru, ki ju lastnik, »Celeia sad«, prodaja prav sedaj v največji sadni sezoni.

Tudi sušenje sadja bi se lahko mnogo bolj uveljavilo v pomurskih združenjih. Električna sadna sušilnica, ki jo gradijo v poskusnem elektrifikacijskem središču pri Vidmu ob Ščavnici, bo prinesla dragocene izkušnje tudi za druge kraje.

Krompir je lepo obrodil. Vreme je letos lepo, zato lahko krompir že na njivi sortirajo.

Prej 800, sedaj nad 2000 litrov mleka Uspehi posestva v Odolini

Na posestvu v Odolini pri Materiji (Brkini) dobi obiskovalec, ki ga zanima razvoj kmetijstva, dokaj dober vtis o urejenosti tega velikega kmečkoga posestva.

V času, ko so bili v tem kraju okupatorji, je bilo posestvo last barona Marenzija, ob osvoboditvi pa je postalo ljudsko premoženje. Vse do leta 1952 na posestvu niso posebno dobro gospodarili. V sedmih letih se je izmenjalo šest upravnikov. Ko pa je prišel leta 1952 na posestvo tovarš Mahnič, sedanji upravnik, se je že prve dni pokazalo, da je gospodarjenje prešlo v razumne in močne roke. Novi upravnik se je hitro odločil. Prodal je 12 slabih krav in kupil 12 mladih in boljših. Uspeh te zamenjave: prej so dobili od ene krave le 800 l mleka na leto, danes ga dobijo že več kot 2000 litrov. Z izboljšanjem krme in krmljenja pa bodo molznost še povečali. Leta 1952 je bilo v hlevu le 24 govedi, sedaj jih redijo 45. Lahko bi redili celo do 80 živali, če bi grmovje in robidovje ne zaraslo precejšnje površine pašnikov.

Čeprav je zemlja v Odolini zelo dobra, za setev pšenice ni primerna. Posestvo leži v kotlini (v davnlji je bilo tam jezero), zato so žitarice podvržene rji in rade polčeje. Edina žitarica, ki jo sejejo, je oves. Ta dobro rodi. Letos so ga pridelali okrog 20 sto-

tov na hektar. Krompirja so nasadili 4 ha in računajo, da ga bodo pridelali okoli 8 vagonov. Tudi druge kulture, zlasti pa pesa in zelje, dobro kažejo.

Na posestvu Odoline so se prepričali tudi, kako koristno je gnojenje travnikov z umetnimi gnojili. Pred dvema letoma so potrosili vagon Thomasove žindre in kalijeve soli. Učinek tega gnojenja se je pokazal šele letos, ko so nakosili okrog 230 stotov sena več kot lani. Kmetje v okolici (ki niso gnojili) pa se pri-

tožujejo, da so nakosili manj sena kot lani.

Med gospodarskimi uspehi posestva moramo omeniti tudi zgraditev večje lope za shranjevanje voz in orodja, popravilo svinjakov in ureditev glavnega poslopja, postavitev večje mostne tehnice, ki jo uporabljajo za tehtanje pridelkov, in ureditev kopalnic za delavce.

V prihodnje pa nameravajo graditi hlev za govedo v Materiji, nabaviti razne stroje in urediti potok, ki teče po dolini.

Hmelj peljejo v Zalec

Nagrajevanje po proizvodnem uspehu se je doslej najbolj uveljavilo v živaloreji, dosti slabše v poljedelstvu, sadjarstvu in vinogradništvu. Posestva se pripravljajo na uvedbo nagrajevanja po proizvodnem uspehu tudi v druge kmetijske panoge. Za sedaj so le redka posestva, ki imajo uvedene premije, saj ima le okoli 15% kmetijskih posestev premijske pravilnike (ki pa so večinoma zelo pomanjkljivi).

Anketa je tudi pokazala, da so akordne postavke za enoto proizvoda (kilogram) pri nagrajevanju po proizvodnem uspehu zelo različne. N. pr. za pšenico od 2,52 do 8 dinarjev, za krompir 1,35 do 5,36 din, za seno 0,9 do 3,3 din, za prirast prašičev ? do 33 dinarjev itd.

Delež plač od bruto proizvodnje je bil pri anketiranih posestvih od 15,8 do 90% (povprečje 28,3%), letošnji delež pa bo predvidoma za okoli 1,5% manjši. Majhen delež imajo predosem tista posestva, ki nagrajujejo po času. Nagrajevanje po proizvodnem uspehu se je pokazalo za uspešnejše, zlasti ker je delavec pravičnejše plačan za določeno delo in zato dosega večje delovne uspehe. C. S.

Gosenice uničujejo zelje

Letos vrtnarji in kmetje v zaveski dolini z zeljem ne bodo imeli sreče. Je le veliko preveč kapusovega belina! Spomladi se je po naši dolini spretelavalo nešteto belih metuljev. Ob neki priložnosti mi je povedal znani zgovorni krajan Stefan Košir iz Zagorja posrečeno primeru. Ko je gledal neštete bele metulje kapusovega belina, je napovedal slabo letino za zelje: »Nič ne bo zelja, ker je toliko metuljev belinov, da se že v zraku zaletavajo drug v drugega!« In njegova napoved se je na žalost res uresničila. Pogled na zelje po vrtovih in na njivah je žalosten. Številne gosenice plezajo po zelju in ga žo. Na nekaterih njivah so zeljnati listi obžrti do koca.

»Letos ne bo pri nas zelja«, tarnajo gospodinje. Nekaj zelja so rešili le tisti podjetni vrtnarji in vrtničarji, ki so pričeli pravočasno boj s škodljivci zeljnatih nasadov. Kdor je pravočasno prašil napadeno zelje z Lindanom

ali Pantakanom, je še otel nekaj zeljnih glav.

Naš dopisnik si je ogledal v zadnjem času nekatere vrtove in njive po litijski in šmarski okolici. Bil je tudi v Temeniški dolini in tudi tamkaj se poznajo sledovi požrešnega kapusovega belina. Pogled na njive, kjer raste zelje, je podoben pogledu na stare, razdrte dežnike, kjer štrle v zrak le še žičnata ogrodja brez blaga.

Morda so nekateri vrtnarji v začetku le prelahko vzeli na znanje, da je letos goseničje leto. Drugi pa spet tarnajo, da so na svojih njivah in vrtovih uničevali gosenice, medtem ko so bili sosedje brezbržni in se niso lotili boja z gosenicami, zato so te prehajale tudi na že očiščene sosedove njive in nadaljevale z uničevanjem zelja. Ob takih pogojih, kjer ni skupnega razumevanja in sodelovanja, pa je seveda vsak boj s škodljivci neuspešen.

Fokosimo in spravimo semensko deteljo, silažno koruzo in travno mešanico. Na zelenjadnem vrtni v tem času lahko še ponovno posejemo špinato, zimsko solato, motovilce, peteršilj in zgodnje korenje za pomlad. Vse setve z desko dobro potlačimo in zasenčimo dokler ne vzklajo, nato pa jih redno

Kaj bomo delali prihodnji teden v kmetijstvu

V sadjarstvu nadaljujemo delo prejšnjega tedna. Obriramo dozorelo sadje, okopavamo kolobarje okrog sadnih dreves. Na Primorskem obrabujemo posebne oljke. Obriramo namiznih sort grozdja se zaključuje, na vrsti je priprava kleti za trgatve.

V poljedelstvu se začenja jesenska setev. Najprej sejemo ozimno rž in ječmena, sledi mešanica in nato pšenica. Sejemo z združenim sejalnimi strojem, ker nam prihrani seme in lepše seje. Vsa žita sejemo na dovolj vlačeno zemljo, posebno rž. Uporabljamo je dobro seme priznanih sort ter ga pred setvijo razkužimo.

V suhem vremenu izkopavamo krompir in ga takoj na njivi sortiramo v tri skupine: semenskega, debelega za hrano, poškodovanega in drobnega za krmo.

Fokosimo in spravimo semensko deteljo, silažno koruzo in travno mešanico.

Na zelenjadnem vrtni v tem času lahko še ponovno posejemo špinato, zimsko solato, motovilce, peteršilj in zgodnje korenje za pomlad. Vse setve z desko dobro potlačimo in zasenčimo dokler ne vzklajo, nato pa jih redno

zalivamo. Endivijo in zimsko solato presajamo. Semena vrtnin sušimo v senici na zraku. Seme paradiznikov in kumar denemo v posodo z vodo, kjer ga pustimo nekaj dni da prede, nato pa ga speremo in posušimo.

Živalorejci, čas je, da pripravite silose za kisanje zelene krme za govedo živino. Krompir za krmljenje prašičev tudi najboljšo shranite, če ga silirate. Če ga pomešate z zrezano mladno deteljo, boste imeli prav dobro krmo za pitičanje in za plemenite prašiče. Kdor nima silosov za krompir, naj ga silira v kadeh.

Kdor je zgodaj pokosil otavo, bo imel kmalu pašo. Kravam, ki so bile vse leto samo v hlevu, spodrežite parklje, če jih ne spodrežete redno, da bodo lahko hodile na pašo.

Odrežimo in sežigamo vse zapredke žlaticelj. Uničujemo gobarjeva legla!

Maline po trgatvi pokropimo s 1% bakrenim apnom ali 1% bordojsko krompro. Proti sivi plesni na grozdju krompro s 0,5% raztopino mazavega mila. Proti drugemu zarodu grozdjih sukavcev prašimo z Lindanom.

DVE RAZSTAVI

Prvo nedeljo v septembru je kmetijska zadruga v Radomljah pridelala živinorejsko razstavo, ki si jo je ogledalo mnogo okoličanov. Na sliki: krava Cinca, last Janeza Pavlina, ki je dobila drugo nagrado, ker je dala v enem letu 5778 l mleka s 3,4% tolske. Teden kasneje je bila živinorejska razstava tudi na Igu. 130 razstavljenih govedi sivorjave in svetloolaste pasme je pokazalo, da prizadveni živinorejci tudi na Barju, doslej znanem bolj po prasičih, ostričih, plevelu in vodi, lahko vzredijo lepo živino.

VINOGRADI SO DVAKRAT PRIZADETI

V velikih vinogradih v radgoljski okolici je bil nastavek grozdja ob cvetenju precej manjši kot lani. Največ je škodovalo deževje, ki ga je bilo v sistemu času preveč, nekaj pa tudi zimska pozeba trte. Pred kratkim je naredila v vinogradih precej škodo še toča. Po količini bo letošnji pridelek manjši od lanskega, kakovost pa bo precej odvisna še od vremena do trgatve. Leto je prizadela tudi sadovnjaka.

ELEKTRICNA SUSILNICA V ZREČAH

Pred kratkim je Kmetijska zadruga Zreče kupila električno susilnico za sadje, ki bo služila potrebam Zreč in bližnje okolice. Napravo so že montirali in bo kmalu začela obratovati. Letos bodo posušili največ sliv, ker so skoraj povsod bogato obrodile.

TEŽAVE SEMENSKE SLUŽBE

V mariborskem okraju niso zadovoljni z letošnjim pridelovanjem semen. Čeprav imajo pri žitaricah večji uspeh kot lani. Za pridelovanje semenske pasnice so kmetovalci in kmetijska gospodarstva sklenili pogodbe za povprečno 106 ha. Zaradi slabe kakovosti pridel-

ka so priznali za seme samo 66 ha. Po dobno je bilo v semenom ozimnem ječmenu, mnogo slabše pa pri krompirju. Pridelovalci semenskega krompirja je bilo mnogo in je bilo sklenjenih pogodb za 176 ha, od tega so lahko priznali za seme samo 50 ha.

V semenski službi mariborskega okraja sta se letos pokazali predvsem dve veliki slabosti: premajhna pomoč pridelovalcem semen in premajhno zanimanje za odkup dobrih semen.

PROTI OKUŽBI BIKOV

Kljub razmeroma dobrim pogojem za živinorejo v okolici Rogoške Slatine, se je v teh krajih že dalj časa pojavljala okužba bikov. Posledice so bile občutne. Brezost krav in molznost sta močno padli. Da bi se razmere spremenile je sklenil Svet za kmetijstvo občinskega ljudskega odbora v sodelovanju z okrajnim ljudskim odborom razširiti umetno osemenjevanje. V namen so ustanovili tri osemenjevalne postaje, ki jih nadzoruje živilozdravniški tehnik. Razmere pa kažejo, da je to zadostuje in da bo treba ustanoviti še dve novi osemenjevalni postaji. J.

KMALU BO NA TRGU SIR IZ NOVE KOBARIŠKE SIRARNE

V novih prostorih kobariške zadrugne sirarne in mlekarne je tako kot povsod, kjer se gradi. Zidarji, odri, novi stroji, kupi cevi in ropot. Direktorja te zadrugne ustanove Petra Panjana je težko najti v pisarni. Po navadi je tam, kjer kaj novega montirajo, da pomaga in svetuje. Zapravili smo ga, naj nam pove, kako potekajo dela.

Večina strojev je iz tujine, posnemalniki so iz Danske, pasterezator in hladilna oprema iz Italije, cevi iz nerjavčega jekla so iz Nemčije, ostali stroji so pa domači. Zgradba ne bo dograjena, dokler ne bodo vgrajene vse instalacije. Instalirajo jih razna podjetja: Obrtna zadruga Kleparjev in instalaterjev iz Ljubljane, Elektrosignal Ljubljana, za vse drugo pa skrbi podjetje Edinost iz Tolmina. Vsa sredstva, vložena v to podjetje, niso majhna: znašajo kar 25 milijonov dinarjev.

In kaj bodo izdelovali? V glavnem trde sire, ementale, grojer, izboljšan tip tolminka, edamec, kasneje tudi parmezan in druge vrste mlečnih izdelkov. Paziti bodo morali na konjunkturo trga, kakor tudi na povpraševanje v tujini.

Uspeh podjetja pa bo odvisen od kobariških kmetovalcev samih,

ker bo podjetje združeno. Precej bo treba pojasnjevati kmetom, da bodo dajali kar najboljšo mleko.

Dokončno še ni sklenjeno, kakšno bo poslovanje, pač pa je že mnogo govora o tem, kako bo organiziran odkup mleka. Tudi na seji Občinskega ljudskega odbora v Kobaridu so o tem razpravljali. Dosedanje vaške mlekarne bodo postopoma uklinjali, saj tudi zakon o nadzorstvu nad

živili, ki je že v veljavi, strogo določa njihovo poslovanje. Pa tudi letošnji zastoj v prodaji sira (nekateri zadrugi imajo velike količine neprodanega sira), dokazuje, da je minila doba malih mlekar. Tudi sami kmetje priznajo, da je uspeh na tistih planinah mnogo boljši, kjer delajo izučeni sirarji. Kobariške kmetje seveda najbolj zanima cena mleka. Te danes ni mogoče določiti,

ker se cene mlečnih izdelkov precej spreminjajo. Po sedanjih ugotovitvah in predračunih kaže, da bo cena ugodna, po vsej verjetnosti pa bo malo nižja od dosedanje, ker bo morala sirarna odvajati vse družbene obveznosti (vaške mlekarne od sedaj tega niso).

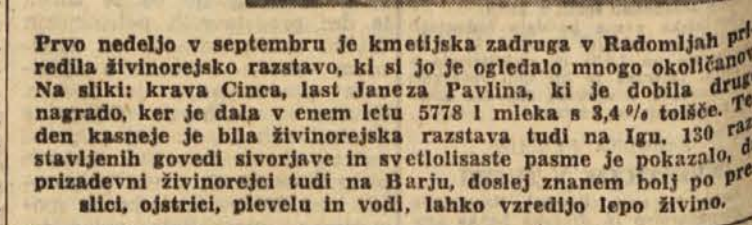
Na boljši odkup pa bo vplivalo tudi redno plačevanje oddanega mleka kmetom, kar sedaj ni običaj, saj je plačilo tudi po več mesecev v zaostanku. Sirarna namerava plačati enako ceno posameznim zbiralnicam, ne glede na oddaljenost, tako da bodo kmetje iz hribovskih vasi dobili isto plačilo kot oni iz doline.

H koncu še nekaj. Predvidevajo, da bo imela sirarna razen delavskega sveta in upravnega odbora še en organ, ki ga bodo sestavljali zastopniki kmetijskih združenj. Ta naj bi se zanimal za mlekarstvo in seveda sodeloval tudi v upravljanju podjetja. Za delovanje sirarne je pomemben tudi zakon o združenih proizvodnih obratih, ki določa, da gredo vsi dobički v isti kraj nazaj.

Mnogo smo se še menili o načrtih, ki jih imajo, o katerih pa bomo pisali takrat, ko bodo uresničeni.

Poslopje nove sirarne v Kobaridu

Prvo nedeljo v septembru je kmetijska zadruga v Radomljah pridelala živinorejsko razstavo, ki si jo je ogledalo mnogo okoličanov. Na sliki: krava Cinca, last Janeza Pavlina, ki je dobila drugo nagrado, ker je dala v enem letu 5778 l mleka s 3,4% tolske. Teden kasneje je bila živinorejska razstava tudi na Igu. 130 razstavljenih govedi sivorjave in svetloolaste pasme je pokazalo, da prizadveni živinorejci tudi na Barju, doslej znanem bolj po prasičih, ostričih, plevelu in vodi, lahko vzredijo lepo živino.

Enake pogoje in možnosti socialističnim obrtnim podjetjem

Število mariborskega prebivalstva se je za enkrat zvišalo, potrebe po obrtnih uslugah so narasle, obrtništvo pa doslej ni hodilo v korak z naglim razvojem. Ni se razvijalo enakomerno, pač pa je v mnogočem nazadovalo, ali se razvijalo enostransko v razne panoge, ki so bile konjunkturne. Sem sodijo stavbna obrt, predelava lesa, elektrotehnična in kovinska obrtna podjetja, ki so marsikje prešla skromne začetke in prešla v industrijsko proizvodnjo. Spremenjena struktura mariborskega gospodarstva je občutno vplivala na razvoj posameznih obrtinskih strok, števi-

medtem ko je 1 obrtnik delal pred vojno samo za 12 prebivalcev. V tem najdemo delno vzrok, zakaj kakovost izdelkov pada in zakaj so storitve tako drage. Število potrošnikov na obrtnika je dejansko še precej večje, če upoštevamo naročila iz mestne okolice in podeželja.

SOCIALISTIČNIH OBRATOV JE MANJ, A PROIZVODNJA V NJIH VEČJA

Mariborsko obrtništvo se po lastništvu proizvodnih sredstev deli na socialistično in zasebno. Od leta 1948 je socialistično obrtništvo v stalnem porastu, žal bolj

starela oprema v mnogočem preprečujejo večjo, kakovostno in cenejšo proizvodnjo. Pri tem je treba naglasiti, da se je število obrtnih obratov in s tem tudi delavnic zmanjšalo od predvojnih 861 na 737 ter da glede gradnje novih lokalov in razširitve sedanjih delavnic ni bilo kaj bistvenega storjeno. Glede tega so obrtniki že pogosto apelirali na investitorje, naj v novih stanovanjskih hišah predvidijo tudi prostore za obrtneške lokale in delavnice.

OVIRANO TEKMOVANJE

Socialistično obrtništvo je doseglo znaten razvoj in uspehe, ki bi bili še mnogo večji, če ga ne bi zavirali razni neumestni gospodarski predpisi. Ko razpravljamo o tekmovanju obeh sektorjev obrtništva, nekateri pogosto neupravičeno grajajo poslovanje socialističnih obratov. Socialistično obrtništvo je bilo glede predpisov preveč izenačeno z industrijskimi podjetji, zato tudi obremenjeno z mnogo večjimi davki in prispevki kot zasebni sektor. Ze razmerje administrativnega osebja, ki ga je moralo vzdrževati socialistično obrtništvo v višini 9 odstotkov na število zaposlenih v primeru 0,5 odstotka v zasebnem sektorju lastništva, govori o znatnih stroških in davkah socialistične obrti. Razen tega je bilo tudi nagrajevanje v tem sektorju slabše kot v zasebnem. Zasebni obrtniki namreč najemajo v popoldanskem času kvalificirane delavce iz industrije in tudi iz socialističnih obratov, za katere ne plačujejo nobenih socialnih dajatev in drugih prispevkov, socialistični obrtni pa bi bili strogo nadzorovani glede nadurnega dela, tarifnih pravilnikov itd. Prav ugodnejši pogoji plačevanja delovne sile so dajali zasebnemu obrtništvu neprimerno večje možnosti tekmovanja kot socialističnemu. Toda pri cenah se je zasebni sektor vedno prilagojeval socialističnemu, čeprav bi bil lahko zaradi manjših dajatev cenejši. Zaradi kreditnega poslovanja, ki je socialistični obrtni določalo norme pri nabavi osnovnega in pomožnega materiala, je imel zasebni sektor, ki je bil vsega tega prost, znatno ugodnejše pogoje.

Tekmovanje obeh sektorjev obrtništva torej ni bilo mogoče, ker nista bila izenačena v proizvodnji. Kritika poslovanja socialističnih obratov slej ko prej ni mogla prizadeti njih, ampak neustrezne gospodarske predpise. Okrajni in občinski ljudski odbori v Mariboru si zdaj prizadevajo, da bi socialistično obrt opustili administrativnih omejitev in ji dali svobodnejše roke. Gre predvsem za pavšalizacijo dajatev socialističnih obratov in za poenostavitev predpisov, zaradi česar bi bilo možno znižati število administrativnega osebja. Olajšati je tudi treba najemanje obrtnih kreditov in omogočiti socialističnim obrtnim, da obnovijo osnovna sredstva in modernizirajo proizvodnjo. Ni dvoma, da bo v takih pogojih socialistično obrtništvo lahko tekmovalo in dokazalo svoje prednosti. -vd

BRALCI NAM PIŠEJO

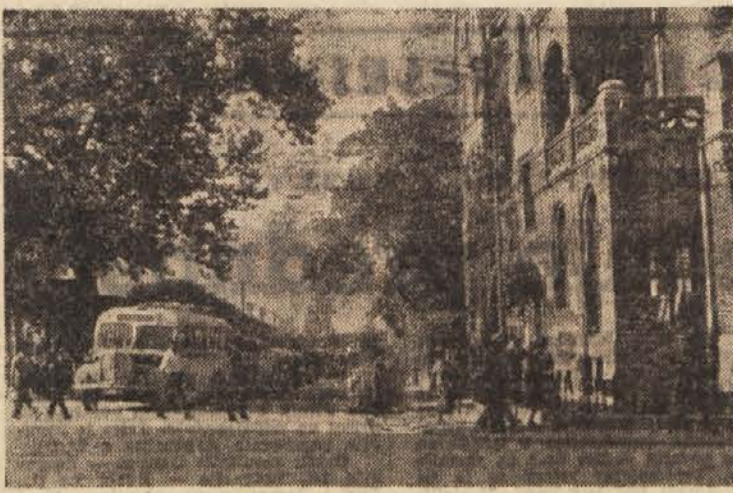
Tako se z ljudsko imovino ne dela

Sredi Pohorja, pod Veliko Kopo, ležipravi, ter v domu namesti ljudi, ki bodo iz njega sopet napravili to, za kar je bil namenjen: za lepo in prijetno plansko postojanko.

Komu so spominske plošče na poti?

Pred dnevi sem videl ob glavni cesti, ki drži iz Vanganela v Babiča tik ceste samo še gol podstavek, kjer je stala spominska plošča štirih fašističnih teroristov. 50-letnemu Josipu Babiču in Babičev, so se ga na tistem mestu ustrelili fašisti dne 29. marca 1945. Še pred časom je na podstavku stala gola plošča, ker jo je neznan skrunitelj spomina vrgel pod cesto, sedaj pa tudi plošče ni več tam. Nekateri borci so ploščo že iskali, pa je niso mogli najti. Ustreljeni Babič je bil že leta 1921 obsojen na 8 let zapor, Udeležil se je že takrat napada na fašiste, ki so hoteli z grožnjami in terorjem preprečiti svobodno volitve v Marazjgah. Dobro bi bilo, če bi se malo bolj pozanimali, kdo je tisti, ki mu je taka plošča tako na poti.

Podoben primer vandalizma sem videl tudi v občini Izola. Nad glavno cesto Izola-Korte je nad vasjo Cetore spominska plošča v spomin Eugenu Božiču iz Sareda, ki so ga na tem mestu ustrelili Nemci v veliki ofenzivi dne 2. oktobra 1943. Plošča je bila sestavljena iz dveh delov in jo je neznan zločinec vrgel s podstavka in so okrnili na več mestih. Nekdo pa je potem oboje plošči dvignil in prilonil na podstavek. Taki primeri so vredni najostrejšega obsojanja. Zveza borcev po vaseh naj bi poskale krivce, komisije za spominskih varstvo pa naj bi poskrbele, da bi poskodovane plošče popravili in znova postavili na mesto. P. A.

Pred avtobusno postajo v Celju

Težišče dela »SVOBODE« Šoštanj bo v izobraževanju

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« v Šoštanju kritično analizira dosedanje delovanje. Na osnovi izkušenj bodo na bližnjem občnem zboru začrtali novo pot, pot sistematičnega izobraževanja v vseh sekcijah. Triletna delavska šola v Šoštanju ne bo edina oblika sistematičnega izobraževalnega dela.

Šoštanska »Svoboda« ima osem sekcij z blizu 350 člani. Med najbolj delavne sodi v tej sezoni izobraževalna sekcija. V sklopu te sekcije so po kolektivih organizirali številna predavanja, več raznih tečajev, na katerih pa obisk ni bil povsem zadovoljiv. Razen izobraževalne sekcije »Svobode« je delovala tudi Ljudska univerza.

Dramska sekcija je letos uprizorila 7 različnih del za odrasle in 3 za otroke. Prirreditve so imeli predvsem na domačem odru, le dvakrat so gostovali izven Šoštanja. Imajo tudi mladinsko dramsko sekcijo. Na odru nastopa večina mladina, le-ta pa prevladuje tudi v ostalih sekcijah, kot so pevski zbori itd.

Kar zadeva nivo prireditev domačih igralcev, je le-ta precej višji kot je bil pred leti. Tudi obiskovalcev domačih prireditev je čedalje več. Opaziti je tudi, da si občinstvo čedalje bolj želi videti na domačem odru resnejša dramska dela.

Ker imajo v Šoštanju lepo urejeno prosvetno dvorano, nikoli niso v zadregi zastran gostovanja raznih družin iz drugih krajev. Velenjska »Svoboda« ima tesne

stike s šoštansko. Njihova dramska sekcija vselej z uspehom gostuje v Šoštanju in obratno, šoštanska v Velenju. Od minulega občnega zbora domače »Svobode« pa doslej je bilo v dvorani doma »Svobode« v Šoštanju kar 70 raznih kulturno-umetniških prireditev. Za ta kraj je to kar lepo število. Dosti več težav imajo društva v drugih krajih šoštanske občine, kajti večina jih nima lastnih dvoran.

Kot smo že uvodoma omenili, bodo tudi v Šoštanju imeli delavsko šolo. V zvezi s tem so že pripravili vse potrebno. Izbrali so tudi predavateljski kader in računajo, da bo v prvem letniku sprva kakih 30 prijavlencev. Delavsko šolo bodo ustanovili tudi v Velenju.

»Svoboda« v Šoštanju bo imela prihodnji mesec v gosteh koroske pevce. Za njihovo gostovanje je med ljudmi že sedaj veliko zanimanje, kajti lepa domača in umetna pesem ima v Saleški dolini mnogo ljubiteljev. Razumljivo, saj je tudi sami marljivo gojijo. V Šoštanju imajo kar tri pevske zборе, moškega, ženskega in mešanega. Tu skoraj ni prireditve, kjer ne bi sodelovali tudi pevci tega ali onega zbora. »Svoboda« ima razen omenjenih sekcij in zborov tudi godbo na pihala.

Društvo ima v obliki raznih sekcij močne organizacijske osnove, na katerih bo mogoče v bodoče še bolj uspešno graditi in organizirati kulturno-prosvetno delovanje. K.

I Z P R E D S O D I Š Č

v Ljubljani...

S kolom ga je

tam delo, če ga je vodstvo podjetja o nevarnostih dela poučilo, sicer pa, da je odgovorno vodstvo podjetja.

Tudi tako se ne sme delati

V Gorenji vasi nad Skofjo Loko je remontno podjetje. Tam sta zaposlena J. K. kot upravnik J. P. pa kot honorarni knjigovodja in blagajnik. V začetku leta 1956 je bil v Ljubljani nekaj za visokokvalificirane delavce. Tečaj tečaj sta se udeležila tudi upravnik remontnega podjetja v Gorenji vasi in eden izmed mojstrov. S tečajem za višjo kvalifikacijo pa so bili združeni seveda tudi stroški. Soino sta za oba tečajnika je nosilo podjetje, prav tako nekaj hrane in za nito ostanka hranarine pa pristojna podružnica Narodne banke ni dala več pristanka.

Ker so za druge tečajnike poravnala vse stroške podjetja, kjer so bili tečajniki zaposleni pred odhodom na tečaj, vsaj tako je trdilo J. K., sta tudi on in mojster želela dobiti od podjetja povrnjeno to, kar sta sama plačala. J. K. se je zglašil zaradi tega pri knjigovodji J. P. in mu svetoval, da naj vnese v plačilno listo kakega delavca, ki je na brezplačnem dopustu in ima skupno toliko plače, da bi se dalo z njimi kriti stroške za tečaj v Ljubljani. Knjigovodja je za to zagrabila in za mesec februar 1955 vpisal v plačilno listo nekoga delavca, ki je bil na brezplačnem dopustu, da je delal 182 ur in da ima prejeti od podjetja z otroškimi dodatki vred okoli 18.000 din. Denar je s plačilno listo tudi dvignil. J. K. in mojster sta si ga pa razdelila in si na ta način povrnila izdatke za tečaj v Ljubljani. Na enak način je poskusil tudi J. P. dan denarja, tudi se v marcu istega leta, ker s prejšnjim zneskom se niso bili kriti vsi stroški obeh tečajnikov. To pa se mu ni več posrežilo, ker se je pravočasno pozanimala za ta način dela J. P. že notranja uprava.

Sodišče je oba, J. U. in J. P. obsojilo zaradi ponarejanja uradnih listin, in sicer J. U. na štiri, J. P. pa na šest mesecev zapor, pogojno za dve leti.

... in Mariboru

Prepovedani posli

Letos spomlad je bilo opaziti pri gradbenem tehniku Rudolfu Lesjaku v Zg. Hajdini pri Ptujju nenavadno velik promet. Ogledali so se ljudje iz Srbije in Slavonije in spraševali za njegovo stanovanje. Čudno je bilo tudi, da Lesjak, ki se je decembra 1955 vrnil po več letih iz Kazenske pobojniškevalnega doma, ni nikjer delal, pa je vendarle razpolagal z denarjem, pa tudi običaj se je kar čedno. Najbližjim je Lesjak kar odkrito izjavil, da se da tudi brez dela dobro živeti. Seveda to ni ostalo »skrite« varnostnim organom. Konec maja so ponovi potekali na vrata Lesjakovega stanovanja in našli kar štiri obiskovalce iz Beograda, ki so imeli pri sebi kompas, zračnice, s katerimi je mogoče preplavati vodo in razne druge predmete, ki so zgovorno pričali, da so Lesjakovi gospe nameravali pobegniti preko meje. Razen obiskovalcev so organi TNZ zaprli tudi Lesjaka.

Med prisiljeno se je ugotovilo, da je Lesjak je v Kazensko pobojnišvalnem domu, kjer je prebival skoraj 3-letno

V središču Celja obnavljajo lokale

Ko se je »Putnik« preselil v novoopremljene prostore na Tomšičevem trgu, je lokal v Stanetov ulici dobila na razpolago tekstilna in konfekcijska tovarna »Varteks«, ki se je odločila urediti moderno trgovino v središču mesta in prav te dni preureja lokal.

Po likvidaciji špicerijske trgovine »Korotan«, prav tako v središču mesta, je lokal prevzela »Jugotehnika«, ki bo tako razširila poslovanje na dve specializirani trgovini. V eni trgovini bo prodajala radijske sprejemnike in radiotehnični material, v novem lokalu, ki ga že opremlja, pa elektrotehnični in reprodukciski material.

Kaj bo z bivšim lokalom »Kristalije«, še ni povsem znano. Najbrž pa bo v tem lokalu modna in konfekcijska trgovina, kjer bodo lahko potrošniki kupovali obleke po meri. Neizdelane obleke bodo dovršili krojači, ki jih trgovina zaposli v posebnem, trgovini priključenem obratu.

Vsako nedeljo promenadni koncert v Celju

Vsako nedeljo, malo pred 10. uro, krene po celjskih ulicah godba na pihala. Z igranjem prijetnih melodij spremljuje godbeniki v Mestni park prebivalstvo. Pred godbo navadno nese kak fant velik lepak z vabilom na promenadni koncert. Take koncerte prireja vsako nedeljo v novem godbenem paviljonu v Mestnem parku.

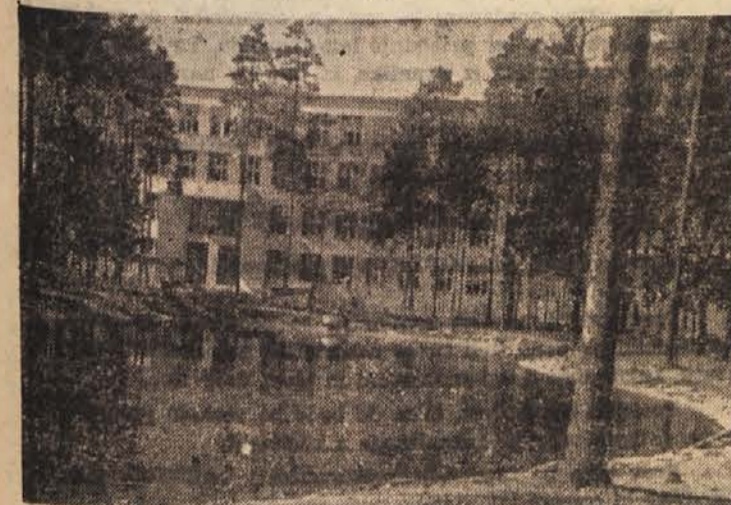
Jabolka in breskve na litre

Marsikje kmotico že zmeraj prodajajo na živilskih trgih razne poljske prideleke na kupčke. Tržni organi si prizadevajo take navade odpraviti. To ni težko tam, kjer imajo na razpolago dovolj tržnih tehnic. V manjših krajih pa le-tih nima. Za to se pravičajci poslužujejo najrazličnejših metod. V Šoštanju na primer prodajajo kmotice razne prideleke na litre. Tako stane liter jabolok v Šoštanju 40 din, liter hrušk 40 din itd. Tež kajdenjenajti navadi bodo morali tudi v Šoštanju napraviti konec. K.

Tlakovanje cest v Šoštanju

Do pred nedavnimi ni bilo v Šoštanju niti enega kvadratnega metra tlakovane ali asfaltirane ceste. Ob deževnem vremenu so se ceste vselej »premenile« in pravele blatne klanke, ki so bili pravi gorje za pece in kolezarje. Ob takih priložnostih so šoštanci najbolj občutili precejšnjo nezadostnost svojega mesta. Zato je razumljivo, da so vsi v eni povsod našli razpravljalni in popravitni cilj. Številni sklepi so dolga leta čakali uresničitve, do katere je naposled vendar prišlo.

Rezultat večletnih prizadevanj je to, da imajo sedaj v Šoštanju tlakovane glavne prometne šole; Kajuhovo cesto in Glavni trg. Doslej so tlakovali tudi del stranskih ulic, trenutno se tlakuje Kajuhovo cesto pred železniško postajo. Jeseni bodo s prostovoljnimi delom zasadili ob popravljenih cestah dreve ter uredili grede. K.

Poslopje kovinarske šole v Mariboru

lo obrtnih delavnic in zaposlenih delavcev. Povečanje kovinske industrije je na primer zmanjšalo obrtneške usluge v tej stroki, zaradi česar je padlo število splošnih ključavničarjev, mehanikov, brusarjev in podobnih obrtnikov. Nasprotno je naraslo število zaposlenih v stavbeništvu, instalaterstvu, strojnem ključavničarstvu in avtomehaniki. V mnogih strokah, ki so v neposrednem stiku s potrošniki, kot na primer v usnarjstvu, običajni stroki in drugih uslužnostih obrtnih je nastal očiten zastoj. Kljub porastu v nekaterih strokah odpade na enega obrtnika 20 prebivalcev,

glede števila zaposlenih kot primeren obratov in strojne opreme. Glede na lastništvo obrtniških delavnic odpade na socialistični sektor okrog 12 odstotkov, na zasebni pa 88 odstotkov. Vendar je razmerje zaposlenih ugodnejše v korist socialistične obrti, ki zaposluje 65 odstotkov delavcev, zasebno obrtništvo pa le 35 odstotkov. Skupno je v obrtništvu zaposlenih 3950 delavcev.

Razvoj obrtništva preprečujejo predvsem neustrezni lokali in delavnice, posebno pa proizvodna sredstva, ki so že več kot 50 odstotkov iztrošena in potrebna obnove. Neustrezni lokali in za-

Iz goriškega okraja

Na Primorskem drugi dozorele smokve

Na Primorskem so te dni drugi dozorele smokve. Smokvina drevesa prvi obrodijo julija. Jesenske so nekoliko dobernejše, zato pa bolj sočne in sladke. V Brdih, na Goriškem in v Vipavski dolini je pridelek zadovoljiv, čeprav so drevesa ponekod precej pozaba v letošnji budi zimni. Znatne količine smokve v Primorske so letos izvzeli v tujino. V goriškem okraju gojijo 25.000 smokvinih dreves.

Šola za slikarje-amaterje v Novi Gorici

Nedavno ustanovljena šola za slikarje-amaterje »Nikolaj Pirantec« v Novi Gorici je prejšnji teden začela s poukom. Pouk je trikrat tedensko po dve uri in ga obiskuje 23 ljubiteljev likovne umetnosti, večidel delavcev in uslužbencev iz raznih krajev goriškega okraja. Predava jim akademski slikar prof. Rafael Nemeč.

Tečaj za šoferje-amaterje

Avto-moto društvo v Novi Gorici je letu za organiziralo drugi tečaj v tem letu za šoferje-amaterje. Obiskuje ga 40 mladeničev in deklet, ki imajo večidel lastna motorna vozila. Po opravljenem dva in pol mesečnem tečaju bodo dobili kategorijo 35 ljubiteljev likovne umetnosti, večidel delavcev in uslužbencev iz raznih krajev goriškega okraja. Predava jim akademski slikar prof. Rafael Nemeč.

Razstava goveje živine v Sempetru

V Sempetru pri Novi Gorici je bila v soboto v okviru tamkajšnjega občinskega praznika uspešna razstava goveje živine s tvorjavi svicarske pasme. Osem kmetijskih zadrug iz spodnje Vipavske doline je razstavilo skupaj 64 govedov, od tega 40 krav-mlekarič, 15 telic, 5 bikov plemenjakov ter enega mladega bika. Posebna komisija živinorejskih strokovnjakov je lastnikom najboljših govedov razdelila skupaj 80.000 din nagrad. Tri najboljše ocenjene živali so dobile prehodne trakove. Pri krav-mlekaričah je bila najboljšo ocenjena žival last Francosa Grmeksa iz Mirana, za najboljšo žival je bil razglasen »Bambas«, last KDZ iz Bukovice, ter za najboljšo telico žival last državnega posestva na Ajševici pri Novi Gorici. M. D.

Drobne iz Ajdovščine

Ondan se je na vrtu »Planček« v Ajdovščini zbralo nad 90 obrtnikov iz okolišnja ajdovske občine, kjer so se seznanili z uredbo sklada vzajemne pomoči, ki jih ustanavljajo v obliki obrtniških zbornic. V ta sklad bodo obrtniki prispevali sami 25 % svojih mesečnih dohodkov, zato pa bodo socialno zavarovani, kakor tudi njihovi družinski člani. Val pristojni so se izjavili, da bodo pristopili kot člani k temu novoustanovljenemu skladu vzajemne pomoči.

Podobno zgodovinskega muzejskega društva v Ajdovščini je imel zgodnje soboto sejo, na kateri so razpravljali o razstavi zgodovinskih spomenikov, ki jih v ajdovski občini pravi lepo število.

Istega dne sta sedela na zatožni klopi mariborskega Okrojnega sodišča Mišel Gumilar in Rudolf Curman iz Dol. Slavca v Prekmurju, ki sta pomagala pri ilegalnem preobodu meje Franco Kovarčiču in njegoviji sesti Magdili iz Drakovce ter Slavku Zupetu iz Novega mesta. Kovarčič, za čigar otroka je skrbel Curman, ko je Kovarčič delal v Novem mestu, se je za pomoč pri pobegu obrnil na Gumilarja. Ta je poklical svojega soseda Curmana in dogovor je bil kmalu sklenjen. Potakati je bilo treba in nekaj dni, da je Curman dobil pomoč ter denar za nagrado. Na naslednjem sestanku, ki je bil prav tako pri Gumilarju, so določili dan pobega. Kovarčič je o tem še brajzovno obvestil Zupeta v Novo mesto in 16. junija 1956 so vsi trije s pomočjo Curmana pobegnili v Avstrijo. Toda avstrijski oblasti so zakone Kovarčiča še po nekaj dneh zgnile v Jugoslavijo. Gumilar in Curman sta se v začetku delala povsem nevda, ker pa so bile izpovedbe Franca in Magdole Kovarčič tako jasne, sta končno razodana le povedala resnico.

Gumilar je bil obsojen na 10 mesecev, Curman pa na 1 leto zlogore zapora.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

ŠAHOVSKA OLIMPIADA V MOSKVI

SZ povečuje prednost

Moskva, 18. sept. (Tanjug). — V VII. kolu finalnega tekmovanja na XII. šahovski olimpiadi v Moskvi je Jugoslavija srečala z Romunijo. Romuni so nam pripravili neprijetno presenečenje. Pred prekinjivjo so namreč vodili z 1,5:0,5 točke. Že prva partija, ki je bila končana, nam je prinesla po dveh Gilgoričevih izgubljenih partijah (proti Danski in Zah. Nemčiji) še tretji poraz na letošnji olimpiadi. Na četrti deski je Gicescu privedel Karakalija v neugoden položaj. Naš mednarodni mojster je porabil veliko časa za razmišljanje, vendar ni uspel rešiti partije. Velemojster Ivkov se je na tretji deski zelo trudil, da bi uspel doseči več kot remi. V sieliskarski obrambi pa ni mogel doseči več kot malo boljši položaj, katerega pa ob pomanjkanju časa ni mogel izkoristiti.

V obeh prekinjenih partijah sta naša reprezentanta pred zmago. Gilgorič je imel težave v otvoritvi, vendar se je »izvlekel«, osvojil prostega

KOLESTARSTVO

Odločilna dirka jugoslovanskih kolesarjev za državno prvenstvo

Odločilna borba jugoslovanskih kolesarjev za letošnje državno prvenstvo bo v nedeljo, 23. t. m. v Sentvidu nad Ljubljano. To pot se bodo tu zbrali najboljši kolesarske moči, kar jih naša država premore; torej tudi tiste, ki so skozi vso sezono nastopale na številnih mednarodnih etapnih dirkah v inozemstvu. Izmed treh dirk za državno prvenstvo je bila prva v Srbiji, druga v Hrvaški, a tretja in končna v Sloveniji. Doslej je veljala za odločilno dirko državnega prvenstva dirka »Od Triglav do Jadrana«. Ker pa so letos to dirko opustili zaradi denarnih težav, bo zaključno državno prvenstvo v Ljubljani, in sicer na progi iz Sentvida skozi Kranj in Jesenice v Kranjsko goru ter nazaj. Dirkači, ki se jih bo iz vseh krajev Jugoslavije nabralo nad 50, bodo startali ob 7.30. nazaj v Sentvid pa bodo privozili okrog polnočnega.

Otvoritev letnega telovadišča v Idriji

Čeprav je Idrija dokaj veliko mesto slišimo le malo o »baterijem delu na telesnovzgojnem področju. Oboje drustev zadnja leta uspešno dosegajo posebnih uspehov. TVD »Partizane je začel v nekako krizo predvsem zaradi pomanjkanja vadijskega kadra. SD Rudar pa je dosegel nekaj uspehov samo v smučanju, medtem ko se v nogometu nikakor ni mogel uveljaviti. Ostali panog skoraj niso gojili. Če upoštevamo, da ima prav Idrija ogromno mladin, moramo ugotoviti da bo treba nekaj pokreniti in telesno vzgojo v tem rudarskem mestu dvigniti.

Eden izmed razlogov, ki so ovrzali razvoj telesne vzgoje v Idriji, je tudi

Brzjojavke

MOSKVA, 18. sept. — V prvi tolažni skupini XII. šahovske olimpiade vodi Švedska s 7 (1) pred Avstrijo 16,5 točke, v drugi tolažni skupini pa Filipini s 17,5 pred Posarjem 17 (2), Indijo 18 (2) točk itd.

SPLIT, 18. sept. — Sinoči je v prvenstveni tekmi zvezne vaterpolo lige Primorje izgubilo proti Jadrani z 2:4 (0:3) in tako izgubilo skoraj vse upe, da se obrne v I. zvezni ligi. Pla-valni dvoboj je bil končan prav tako z zmago splitskega Jadrana s 6:44 točkam.

BEOGRAD, 18. sept. — Boksarski klub Crvene zvezde potuje jutri v Zahodno Nemčijo, kjer bo imel dve prijateljski srečanja.

BEOGRAD, 18. sept. — Prvenstvena nogometna tekma VII. kola zvezne lige Partizan — Vardar bo v četrte popoldne na stadionu JLA.

IVANGRAD, 18. sept. — Republiško prvenstvo Crne gore v košarki za ženske je osvojila vrsta Radničkega iz Ivangrada, ki je premagala obe nasprotni vrsti.

SUBOTICA, 18. sept. — V prijateljski nogometni tekmi mladinskih reprezentanc Budimpešte in Subotice so zmagali po ledi in razburjivo igri gostje s 4:0 (2:0).

OPATIJA, 18. sept. — V nadaljevanju tekmovanja na mednarodnem rokoborskem turnirju »Nagrada Jadrana 56« v Opatiji v grško-rimskem slogu so imeli Jugoslovanci zmagal Joržikin v bantam kategoriji, Horvat v večter kategoriji in Simić v srednji kategoriji.

ZAGREB, 18. sept. — Na turnirju najboljših hrvaških tenisačev je zmagal republiški prvak Rizvanbegović.

je doblj prekinjeno partijo proti Schmidtju.

V prekinjenih partijah VII. kola dvoboja Argentina — Zahodna Nemčija Pilnik v izgubljenem položaju ni prišel na nadaljevanje. Tako je Nemčija premagala Argentino z 2,5:1,5.

Ostali rezultati: Danska — Romunija 3:1, Bolgarija — Izrael 3:0 (1), CSR — Izrael 2:1 (1), Anglija — Danska 2,5:1,5, Izrael — Svica 1,5:1,5 (1).

Stanje na lestvici: SZ 18,5, Jugoslavija 18, Madžarska 16,5, Argentina 15, Zahodna Nemčija, Danska 13,5, Bolgarija, Svica 13 (1), CSR 12,5 (1), Romunija 12,5, Anglija 12, Izrael 5,5 (1).

Osmo kolo: Izrael — Danska, SZ — Svica, Madžarska — CSR, Argentina — Bolgarija, Anglija — Jugoslavija, Zahodna Nemčija — Romunija, D. Janošević

V ostalih dvobojih je Sovjetska zveza pred visoko zmago nad CSR. Botvinnik je remiziral s Filipom, Smilov je premagal Pachmana, Bronstein Ježeka, Keres pa ima proti Reiflju dobljeno partijo.

Argentina — Zah. Nemčija 1,5:1,5 (1). V treh partijah so bili trije remiji, Pilnik pa je pred zmago nad Dargo. Svica — Izrael 1,5:1,5 (1), Danska — Anglija 2:1 (1), medtem ko Madžari niso premagali Bolgarov, ki so uspeli na vseh štirih deskah remizirati s svojimi nasprotniki.

V nadaljevanju prekinjenih partij smo Jugoslovanci doživeli še en neuspeh. Z Romunijo smo igrali komaj 22. Medtem ko je Gilgorič na prvi deski zmagal, Matanović ni mogel realizirati prednosti kmeta ved.

V tem času je naš glavni tekmeč SZ doblila tudi preostalo partijo iz dvoboja s CSR. Keres je premagal Reiffa. Tako so Rusi doblili dvoboj s CSR s 3,5:0,5 in imajo 1,5 točke prednosti pred Jugoslavijo.

V prekinjeni partijii dvoboja iz VI. kola je Jugoslavija premagala Zahodno Nemčijo z 2,5:1,5. Matanović

pomanjkanje telesnovzgojnih naprav. Idrija ima še vedno samo skromno telovadišče v osnovni šoli, kjer vadijo vse šole in oboje drustev ter je največkrat zasedena od jutra do večera, tako da je ni moč niti prezačiti. Letos so resneje začeli z urejanjem igrišča SD Rudarja pri Likarici, ki pa ne bo še tako kmalu končano.

Prvi večji uspeh pri gradnjah so dosegli v nedeljo, ko je »Partizan« dvoril letno telovadišče, za katerega je napravil osnutke idrijski rojak ing. Stanko Bloudek. Igrišče je otvoril predsednik občine tov. L. Božić s kratkim nagovorom, v katerem je predvsem poudaril, da je ta objekt namenjen mladini. Zahvalil se je vsem ustanovam in podjetjem, ki so pripomogle h gradnji. Telovadišče je lep objekt mesta, kjer so nekoli štiri znamenite »grable« in kjer je predviden prostor tudi za »plavalni bazen, ki je Idriji nujno potreben. Razen redne vadbe bo moč vaditi na stadionu tudi nekatere panoge lahke atletike, košarko, odbojko in tenis.

Otvoritev je bila združena s telovadno akademijo, kjer so nastopali predvsem mlajši pripadniki društva na bradnji, krogih, drugu in gredi ter prikazali tudi vadbo v lahki atletiki ter v odbojki in tenisu.

L. S.

Lepo je biti »amater«

Kdor ne pozna razmer, se je morda vprašal, kako je mogoče, da sta se v finalu teniškega turnirja v Wimbledonu srečala dva Avstralca — Lewis Hoad in Ken Rosewall. Razlaga je zelo enostavna. Ne le v Evropi, ampak tudi v Avstraliji imamo dve kategoriji športnikov. To so gledalci na eni strani, na drugi pa igralci. Medtem ko se n. pr. v Srednji Evropi obe skupini navdušujeta za nogomet, najdemo v Avstraliji večino gledalcev na tekmah cricketa in rugbija, vrnimo aktivnih športnikov pa na teniških igriščih. Med mnogimi povprečnimi pa najdemo tudi nekaj odličnih.

V Avstraliji je nekaj desetletij temu nastopila številna igralcev ni mogoče ugotoviti, kajti mnogi igrajo tenis le v lastno zabavo in ne pripadajo nobenemu klubu. Hoad, Rosewall, Fraser, Cooper in vsi drugi, ki so igrali v Wimbledonu, so seveda talenti. Ti fantje so bili od Teniške zveze izbrani, postavljeni pod vodstvo svetovnoznane trenerja Harryja Hopmana in s tem dnem je bilo njihovih skrbi za življenje konec.

Kdor sodi v avstralskem tenisu v elitni razred (teh je kakih 12), temu je svet odprt. Vsakdo v Avstraliji ima to tudi za pravilno, kajti kaj bi bil teniški na petem kontinentu brez svojih »osov« in brez Davisonove pokala, ki ga za Avstralijo osvajajo.

Blagajnik avstralske zveze Hall je na nedavni skupščini povedal takole: »Naša bilanca bi danes lahko izkazovala 15.000 funtov deficita, če ne bi preteklo leto dosegli finalnega srečanja v Davisonovi pokalu. Toliko časa, dokler smo v posesti pokala, ali pa vsaj v finalu, bomo imeli velike dohodeke, če ne, bo bolj slabo. Nekoga dne lahko pokal izgubimo in tedaj se bomo morali resno sprepraviti, kje bomo dobili denar.« Ta položaj, ki se ga vsi funkcionarji avstralske teniške zveze tako bojijo, pa je možno že za precej časa odložiti v primeru, da ostanje najboljši avstralski igralci samoterji.

Dejstvo, da je Hoad po svoji zmagi v Wimbledonu izgubil na nekaterih manjših turnirjih, lahko spravi v slabo voljo avstralske časopise, ne pa teniških funkcionarjev. Ti dobro vedo, da je mnogo bolje, če Hoad varčuje s svojimi silami za Davison pokal. Vse mu je od-

puščeno, vsako zapreko mu spravijo s poti.

Človek ima le bežne predstave o luksuzu, ki si ga lahko dovoljujejo ti moderni teniški »amaterji«. Približno sliko si lahko ustvarimo, če povemo, da je malo znana argentinska igralka Elena Lehmann navedla pred sodiščem, da ji je avtomobilska nesreča, ki je prekinila njeno teniško kariero, odvzela kakih 200 funtov mesečnih dohodkov. Pri tem moramo samo pomisliti, da je to igralca, ki o njej pravzaprav še nikoli sploh nismo slišali. Igralec kot n. pr. Hoad, zasluži prav zanesljivo mnogokratnik te vsote in zato si lahko tudi dovolj, da reče Jacku Kramerju in njegovemu profesionalnemu teniškiemu cirkusu zopet in zopet: »Ne. Ko so vprašali Hoadovega očeta, če bo morda po letošnjem finalu za Davison pokal njegov sin vendarle odšel med profesionalce, je ta odgovoril: »Mislil, da ne. Moj dečko najbrž ne bo sprejel nove Kramerjeve pogodbe. Saj bi s tem samo finančno trpel.« Jasneje tega res ni mogoče povedati. Te besede povedo vse o amaterstvu današnjih teniških zvez.

PRED ATLETSKIM DVOBOJEM JUGOSLAVIJA : POLJSKA V ZAGREBU

GOSTJE FAVORITI

V soboto in nedeljo se bosta prvič po osvojitvi srečali državni atletski reprezentanci Poljske in Jugoslavije. Dvoboj bo na stadionu Dinama v Zagrebu. Čeprav je naš zvezni kapetan Stevan Lerner dolešč našo reprezentanco takoj po državnem prvenstvu, naši gostje še niso poslali sestave svoje državne reprezentance.

Prireditelj dvoboja v Zagrebu — Atletska zveza Hrvaške — se resno pripravila za ta dvoboj, ki bi moral biti vzor organizacije meddržavne prireditve. Navada je, da se pred meddržavnimi dvoboji med ostalim stalno tiska program z imeni reprezentantov obeh držav in določeno uro posameznih disciplin. Poljaki niso poslali imena svojih reprezentantov, kar prireditelju otežka delo na področju propagande, čeprav so v tem dvoboju velik favoriti.

Pred našimi najboljšimi atleti je težka naloga. Napačno bi sicer bilo, če bi od jugoslovanske reprezentance pričakovali zmago. To je nemogoče, ker je poljska atletika tako močna in ima toliko svetovno znanih imen, da njena zmaga sploh ni vprašanje. Ni znana samo razlika v točkah v njihovo korist, Od naših reprezentantov pa pričakujemo, da se bodo častno borili za čim tesnejši poraz in dobre rezultate v posameznih disciplinah.

O vrednosti poljske atletike ni treba preveč govoriti. Dovolj je, če povemo, da je Poljska letos premagala evropsko atletsko vesilico — Madžarsko, v spisku premagancev sta se znašli tudi Francija in Norveška. Lahko trdimo, da so Poljaki letos v atletiki na čelu evropske atletske lestvice. S tem se nam predstavljajo kot nasprotnik, o katerem lahko govorimo vse najboljše.

Po informacijah računamo, da bodo Poljaki prišli v Zagreb skoraj kompletni. Na stadionu v Maksimiru se bo pojavil svetovni rekord v metu kopja Janusz Sidlo. Razen njega biva kopja rekord v teku na 3000 m steeple-chase Chromik, poljski rekord v metu kladiva Rut, znani srednjeproglaš Lewandowski in še

KONCAN JE III. JUGOSLOVANSKI AERORALLY

Vuković in Borovac osvojila pokal predsednika Tita

SKOPLJE, 18. sept. Z današnjim velikim aeromitingom je bil končan III. jugoslovanski aerorally. Pokal predsednika Tita sta na tem tradicionalnem tekmovanju osvojila člana sarajevskega aerokluba Vuković in Borovac, ki sta na letalu »Trojka« zbrala 1297 točk izmed 1450 možnih. Mimo pokala bosta prejela tudi darilo poveljstva JVL — letalo »PO-2«. Na drugo mesto sta se v končnem plasmaju uvrstila člana beogr. aerokluba Visknje in Panjić, ki sta s »Trojko« dosegla 1243 točk. Na letalu »K-351« sta tretje mesto osvojila Zagrebčana Mahnić in Krivald s 1235 točk.

Izmed 34 posadk, ki so 9. septembra startale v Ljubljani, jih je na cilj prispelo 29, ostale pa so odstopile zaradi okvar na motorjih.

V zadnji etapi od Trstenika do Skoplja (215,2 km) je zmagala posadka Mahnić-Krivald z 276 točk pred posadko Vuković-Borovac 272.

»Teden strelstva« v goriskem okraju

V počastitev devete obletnice priključitve Slovenskega Primorja k Jugoslaviji je okrajni strelski odbor v Novi Gorici organiziral »Teden strelstva«, ki se je začel v nedeljo, 16. septembra, ter bo trajal do prihajajočega ponedeljka. V nedeljo dopoldne so bila v okviru te manifestacije v Novi Gorici in Tolminu tekmovanja za strelsko prvenstvo Goriske in Tolminske. Čez teden bodo razna medsebojna tekmovanja strelskih družin po vaseh, kjer strelski šport še ni dovolj razvit. Upajo, da bodo s propagandnim tekmovanjem uspeli te leto športno panogo razširiti tudi v Gorisko Brdo, na Kras in v ajdovski občini, kjer sedaj nimejo niti ene strelske družine. Pred zaključkom tedna bo v soboto slavnostna seja okrajnega strelskega odbora, na kateri bodo analizirali stanje strelstva v okraju ter možnostim in posameznim zmagovalcem v streljanju s puškajo in zračno puško izročili pokale. V goriskem okraju je registriranih 16 strelskih družin, ki imajo skupaj blizu 2000 članov.

Seminar

za družbeni sistem in mednarodne odnose FLRJ na univerzi v Beogradu

Na pobudo Glavnega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi Srbije je Univerza v Beogradu organizirala seminar za družbeni sistem in mednarodne odnose FLRJ.

Organiziranje tega seminarja je zaupano ekonomski in pravni fakulteti, njegovo delo pa bo vodila posebna uprava.

Seminar bo na univerzi kot stalna ustanova s ciljem, da od časa do časa organizira tudi posebne tečaje predavanj za javne, družbene in politične delavce kakor tudi za ostale osebe, ki se zanimajo za problematiko, ki ji bodo obdelovali na seminarju.

Prvi cikel predavanj bo seminar organiziral novembra in decembra letos ter prihodnje leto januarja. Ta tečaj predavanj bo sestavljen iz tematike, ki vsebuje naslednjo problematiko:

- gospodarski sistem in ekonomska politika FLRJ s 17 predavanji
- politični sistem FLRJ z 9 predavanji in
- mednarodni odnosi FLRJ s 6 predavanji

Predavatelji na tem seminarju so profesorji univerze, sodelovali pa bodo tudi znani politični in gospodarski voditelji, kakor tudi drugi znanstveni in javni delavci.

Pouk bo organiziran tako, da bodo po vsakem predavanju aktivne vaje in konzultacije s slušatelji.

Prav tako bo zagotovljena literatura v knjižnicah ekonomske in pravne fakultete.

Obiskovanje pouka, kakor tudi predavanj in vaj je obvezno za vse slušatelje seminarja.

Slušatelje seminarja sprejema uprava seminarja po prejetih prijavah. Razpisa se lahko udeležijo vsi državljani FLRJ, prednost pri izbiri pa imajo politični in javni delavci, voditelji okrajnih organov oblasti in družbenih organizacij.

Prijavljajte se osebno ali prek pošte na naslov: Sekretariat univerze — za seminar za družbeni sistem in mednarodne odnose FLRJ — Beograd, Studentski trg št. 1.

Rok za prijave je 20 dni od objave tega oglasa v dnevnem tisku.

Sprejete kandidate bomo obvestili pisмено o sprejemu in točnem datumu začetka predavanj.

Vse stroške bivanja na seminarju, ki bo trajal približno tri mesece, nosijo slušatelji sami oziroma ustanove in organizacije, ki jih pošiljajo.

Slušatelji seminarja plačajo 3000 dinarjev za kritje dela stroškov organiziranja seminarja.

Iz Sekretariata univerze v Beogradu

3432

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR SLOVENJ GRADEC

proda 4-tonski tovorni avto, znamke »RENAULT«

Cenilna vrednost 380.000 dinarjev

Avto je na dvorišču mehanične delavnice v Slovenjem Gradcu, ter je reflektantom na razpolago za ogled.

Potrebne informacije daje Občinski ljudski odbor Slovenj Gradec.

3559

»RAD«

GRABENO PODJETJE — BEOGRAD

je dobilo novo številko tekočega računa pri Narodni banki

1032-T-738

3435

Kaj zdaj,
HANS FALLADA
FANT?

ROMAN

59

»Mama, malce se ti je zmešalo,« je rekel Pinneberg. »Vsak dan ti pospravim vse stanovanje, ti pa začneš s čajem!«

»Vseeno,« je rekla mama. »Usluga je usluga.« Iznenada je bila vsa blede. Ko je vstala, se je začela opotekati. »Takoj bom nazaj,« je zašepetala in odstopila iz sobe.

»Zdaj pa brž utrniva luč,« je rekel Pinneberg. »Prekletu, vrat ne moreva zakleniti! V tem svinjaku ni nič tako, kot bi bilo treba.« Spet je smuknil k Ovkci. »O, Ovkca, da je morala stara priti vnese, ko sva bila tako srečna...«

»Tega ne maram,« je zašepetala Ovkca, on pa je čutil, kako se tresne po vsem telesu. »Ne maram, da tako govoriš z mamo. Konec koncev je le tvoja mati, Fant!«

»Zal,« je rekel Fant in se ni dal omečati. »Zal je tako. Ker jo pač tako dobro poznam, tudi vem, kakšna je. Ti se boš še zmotila v njej, Ovkca, ker je podnevi, ko ga nima pod kapo, vsa polna šal in dovtipov in se rada smeje. Zvita je. Nihče je v resnici ne mara. Mar misliš, da bo z Jachmannom še dolgo vse dobro? Ta bo prav kmalu opazil, da ga izkorišča. Za v posteljo pa bo tudi kmalu prestara.«

»Fant,« je spregovorila Ovkca kar se da resno, »nikoli več ne smeš tako govoriti o svoji materi. Morda imaš prav, morda sem sentimentalna kokoš, toda tega ne maram več slišati. Kar naprej moram misliti na to, da bo mogoče Storžek kdaj tako govoril o meni.«

»O tebi?« je vprašal Fant. Že njegov ton je vse povedal.

»O tebi da bi Storžek tako govoril? Ti si vendar Ovkca! Ti si... Hudiča, že spet je pri vratih. — Midva že spiva, mama!«

»Ljuba otroka!« se je iznenada oglašil Jachmann. »Ljuba otroka, dovolita, samo za trenutek...«

»Prav rada,« je rekel Pinneberg. »Kar naprej, gospod Jachmann.«

»Samo za trenutek, takoj bom šel. Vidva sta zakonca in midva prav tako. Ne sicer na poročnem uradu, vendar pa prav zares z vsemi prepripi vred. Čemu bi si torej ne pomagali?«

»Ven!« je rekel Pinneberg.

»Vi ste očarljiva ženska,« je rekel Jachmann in se težko spustil na posteljo.

»Tu sem na žalost samo jaz,« je rekel Pinneberg.

»Vseeno,« je rekel Jachmann in vstal. »Dobro se spoznam v tej sobi, samo okoli postelje stopim...«

»Ven pojdite,« je protestiral Pinneberg.

»Takoj bom šel,« je rekel Jachmann in si tipal med umivalnikom in omaro. »Saj prihajam samo zaradi najemnine.«

»Oh,« sta vzdihnila Ovkca in Fant hkrati.

»Tu ste, mlada žena, ali ne?« je zaklical Jachmann. »Dajte no, prižgite luč! Recite še enkrat tisti »oh!« Stopal je dalje po sobi, nazadnje je prišel do postelje ob oknu.

»Veste, vaša mati še vedno psuje, ker ji nista dala najemnine. Nocoj nam je zaradi tega pokvarila ves večer. Zdaj joka. Pa sem

mislil, Jachmann, zadnje dni si dobro zaslužil in kar tako razmetavaš denar, ženi ga boš vendarle dal, zato pa ga raje daj otrokom.« Ta dva ga bosta dala ženi, pa bo vse poravnano.«

»Ne, gospod Jachmann,« je začel Pinneberg, »zelo ste ljubeznivi, toda...«

»Ljubezniv? O, prekletu, kaj pa je tu? To je nov kos pohištva! Ogdelalo! Ne, ne, samo mir bi rad imel. Pridite sem, Ovkca, tu je denar.«

»Zelo mi je žal, gospod Jachmann,« je bil Fant vesel, »dolgo in težavno pot okoli postelje ste napravili zaman. Žena je pri meni.«

»O, prekletu!« je zašepetal velikan, zakaj zunaj je jokavo zapel mamin glas. »Holger, kje pa si, Holger?«

»Brž se skrijte, sem gre!« je zašepetal Pinneberg.

Vrata so se odprla: »Ali je Jachmann tu?« Mia Pinneberg je prižgala luč. Dvoje parov oči se je molče zaskrblyeno ozrlo po sobi, toda Jachmanna ni bilo videti, gotovo se je skrtil za drugo posteljo.

»Kje je že spet? Včasih steče na cesto. Samo zato, ker mu je prevroče. Oh...«

Ovkca in Fant sta malce zaskrblyeno sledila maminemu pogledu. Pa ni odkrila Holgerja, marveč nekaj bankovcev na Ovkčini prešiti odeji iz rdeče svile.

»Da, mama,« je rekla Ovkca, ki se je najprej zbrala. »Pravkar sva se pogovorila. Tu imate najemnino za bližnjo bodočnost. Prosim!«

Mia Pinneberg je vzela denar. »Tri sto mark,« je bila skoraj brez sapa. »Prav, da sta se premislila. To je torej za oktober in november pa še malenkost za plin in luč. Bomo že poračunali. Prav, hvala lepa, lahko noč!«

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Italijanski barvni film
»ATILA«
 Tednik F. N. 37. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. V glavni vlogi Sophia Loren, Anthony Quinn in Henri Vidal. Film bo na sporedu do 22. t. m.

KINO »VIČ«

Bobni čez reko

Ameriški barvni film
 Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje. V glavni vlogi Audie Murphy in Walter Brennan. Film bo na sporedu do 21. t. m.

KINO »TRIGLAV«

ALI BABA in 40 razbojnikov

Francoski barvni film
 V glavni vlogi Fernandel, Samia Gamal in Henri Vilbert. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. — Ob 16 ameriški barvni film »Mostišče«.

KINO »KOMUNA«

poljski film »Frederic Chopin«. Tednik F. N. št. 37. Predstave ob 18, 19 in 20.30. V glavni vlogi Czeslav Wollejkjo in Aleksandra Slaska.

KINO »SLOGA«

Angleški barvni film »Vlaki vozijo mimo«. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma — Film bo na sporedu do 24. t. m.

Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30 do 11 in 14 naprej; za matinejo v kinu »Sloga« pa od 9 dalje.

KINO »SOCA«

ameriški barvni film »Rdeči gusar«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«

Ameriški film »Bobni čez reko«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic samo uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8:

do nadaljnega zaprto!

KINO »LITOSTROJ«

amer. film »Pot za Cariboo«. Tednik F. N. št. 31. Predstavi ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave. Danes zadnjikrat!

KINO »SISKA«

Bagdaski berač

Ameriški barvni film
 V glavni vlogi Ronald Colman in Marlene Dietrich. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 18 dalje.

RADIO LJUBLJANA

Spored za sredo, 19. septembra
 5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 5.20 do 6.26 Naš jedilnik — 6.30—6.40 Reklame — 7.10—8.00 Zabavni zvoki — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Josef Suk: Serejada za godala — 11.36 Radijska šola za višjo stopnjo; Aminbek (balgarska pravica — ponovitev) — 12.05 Opoldanski operni spored — 12.30 Kmetijski nasveti — vet. Janez Batis: Napake pri kravah — 12.40 20 minut s štirimi fanti — 13.15 Iz operet, filmov in glasbenih revij — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo; Dedkov izgubljeni čas (ponovitev) — 14.40 Zeleni ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.35 Operne uverture — 16.00 Utrinki iz literature — Dve angleški humoreski — 16.20 Popoldanski koncert — 17.15 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Mlinarji lesene pesnice (reportaža) — 18.15 Solistična glasba slovenskih skladateljev — 18.45 Radijska univerza — dr. Branka Brzin: Cepljenje proti otroški ohromelosti — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Giuseppe Verdi: Falstaff.

Razpis

STANOVANJSKA UPRAVA

LJUBLJANA-CENTER

Resljeva cesta 14 a

razpisuje mesta za:

pravnega referenta

2 finančna referenta

Ponudbe vložite do 30. septembra 1956.

3562

Svet za zdravstvo LRS

razpisuje mesto

glavnega smitarnega inšpektorja

Pogoj za namestitev na razpisano mesto je: najmanj pet let zdravniške službe in strokovni izpit. Prednost imajo zdravniki, ki so že doslej službovali v higiensko-sanitarni službi.

Prošnje vložite do 30. septembra t. l. na Svet za zdravstvo LRS Slovenije, Ljubljana, Zupancičeva ul. 3 (Kadrovski oddelek). 3561

DNEVNE NOVICE

Turistično društvo Ljubljana, obvešča vse, ki se zanimajo za kulturne znamenitosti okolice Ljubljane, da bo v soboto, dne 22. t. m. ogled krajev: Vrhnika, Borovnica (Biatra), Iška vas, Skofljica. — Prijave v društveni pisarni do petka, 21. t. m. — Cankarjeva ulica 1/II.

LIN čistilni prašek čisti temeljito in hitro vse predmete iz kovine, lesa in keramike.

Ce hoče kakovost, zahtevaj za čistilni prašek samo FLEX. Vse maseže masti, olja in znojne osti čistijo zanesljivo s preparatom Flex.

OVEN milni prašek ni samo za navadno belo perilo. OVEN milni prašek je tudi pravi prijatelj boljšega in finega perila iz svile, nilona in volne.

Teint Beli ROZNO MLEKO dobis v vseh parfumerijah. Za tvojo nego nepogrešljivo, odlično parfimirano in zelo izdatno je ROZNO MLEKO.

GLEDALISCA

SLOVENSKO NAR. GLEDALISCE

DRAMA

Petek, 21. sept. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina. Abonma C.
 Sobota, 22. sept. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina. Abonma T.

Danes, v sredo, 19. t. m. je vpisovanje lanskih »bononov SNG redov C in U. — Jutri, v četrtek, reda K in U. — Vpisovanje je na Cankarjevi cesti 1/II.

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANA

(Gledališka pasaža)
 Sobota, 22. sept. ob 20. uri: Skvarkin: »Tuje dete«. Izven.
 Nedelja, 23. sept. ob 20: Skvarkin: »Tuje dete«. Izven. Zadnjik.

Vpisovanje abonmaja: za sezono 1956/57 je dnevno od 10 do 12 in od 18 do 19. Za dosedanje abonente so njihovi sedeži rezervirani do srede, 19. t. m., od četrta dalje pa bodo vsi preostali sedeži na razpolago novim zainteresentom.

Cenjene obiskovalce obveščamo, da bosta v soboto in nedeljo zadnji dve uprizoritvi komedije: »Tuje dete«.

EKSPERIMENTALNO GLEDALISCE

Pri zavodu »Ljubljanski festivali«
 Trg francoske revolucije 1 (Križanke)
 Petek, 21. sept. ob 20: André Roussin: »Mož, žena in smrt.
 Sobota, 22. sept. ob 20: Gostovanje Slov. nar. gledališča Trst: Begovič: »Brez tretjega«.

Nedelja, 23. sept. ob 20: Gostovanje Slov. nar. gledališča Trst: Begovič: »Brez tretjega«.

Vstopnice pri gledališki blagajni dnevno od 9—13, 17—18 in uro pred predstavo. Telefon št. 21—472.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana — Mestni dom

Sobota, 22. sept. ob 20: M. Malenšek-C. Pregelj: »Srce nikdar ne laže«. Spevigr. Izven.

Nedelja, 23. sept. ob 20: M. Malenšek-C. Pregelj: »Srce nikdar ne laže«. Spevigr. Izven.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu od petka dalje, rezerviranje tel. 32-860. — Na številna tozadevna vprašanja sporoča uprava gledališča, da bo abonma za sezono 1956/57 raspisan prihodnji teden.

IZ DOMZAL

Premiera poljskega filma »Frederic Chopin«. Predstavi ob 18 in 20.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
 Petek, 21. sept. ob 20: Izven: Ivan Cankar: »Hlapci«.
 Nedelja, 23. sept. ob 18: Izven in za podeželje: Ivan Cankar: »Hlapci«.

KINO

»STORŽIČ«: nemški barvni film »Piroška«. Predstave ob 16, 18 in 20.
 »PARTIZAN«: amer. barvni film: »Dvoboj v džungli«. Predstava ob 19. Danes zadnjikrat!
 »SVOBODA«: Zaprtol!

Z BLEDA

KINO
 Amer. film »Trinajsta ura«. Predstavi ob 18 in 20.30. V gl. vlogi Peter Lawford, Dawn Addams, Roland Culver in Derek Bond.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Milan Ceh. Cesta maršala Tita.

KINO
 »RADIO«: premiera ameriškega filma »Zelim te«. Predstavi ob 18 in 20.
 »PLAVZ«: Zaprtol.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
 »SVOBODA - TRBOVLJE II«: ameriški film »Strelnjak prvi«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO
 Ameriški barvni film »Veselo izkravnanje«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Mickey Rooney.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO
 »PARK«: ameriški film »Kraljica Kristina«. V glavni vlogi Greta Garbo in John Gilbert.

Čestitka

Franjo Ploh se je srečal z Abrahamom. K temu jubileju mu čestita kolektiv Umetniškega zavoda za litografijo.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNE LEKARNE
 Sreda, 19. sept. lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.
 Četrtek, 20. sept. lekarna »Taborec«, Trg revolucije 3.

KINO

»PARTIZAN«: Amer. film »Stržbe«.
 »UDARNIK«: Ameriški barvni film »Po čem je slava«.

UMETNOSTNA GALERIJA
 Razstava slikarja-grafika Avgusta Cernigoja. Razstavljenih je nad sto osemdeset del znanega tržaškega slikarja: olj, akvarelov, risb in grafik. Razstava je odprta dnevno od 10 do 18 v času od 9. do vključno 23. septembra (ob nedeljah do 13).

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
 Sreda, 19. septembra ob 20: Sofoklej: »Antigona«. Premiera. Premierski abonma in izven.
 Četrtek, 20. septembra ob 20: Sofoklej: »Antigona«. Četrkov abonma in izven.

Petek, 21. septembra ob 16: Sofoklej: »Antigona«. I. srednješolski abonma. Sobota, 22. septembra ob 20: Sofoklej: »Antigona«. Sobotni abonma in izv. Nedelja, 23. septembra ob 15.30: Sofoklej: »Antigona«. Nedeljski abonma in izven.

KINO

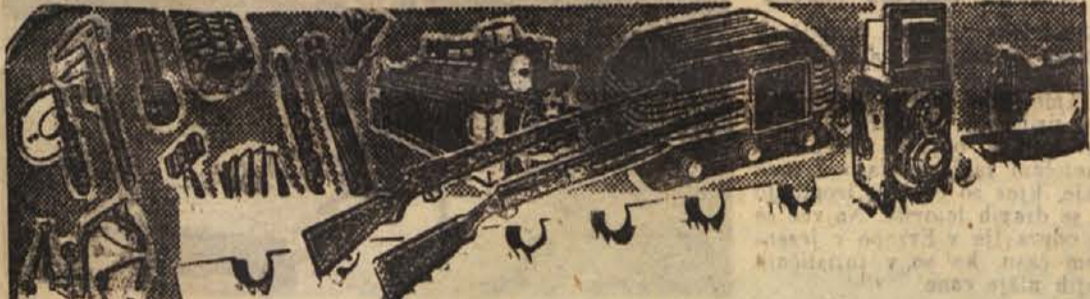
»UNION«: Ameriški film »Trije pustolovci«. Predstavi ob 18 in 20.
 »METROPOL«: nemški film »Leteti razred«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ SENOVEGA

V četrtek, 20. septembra, bo ob 19. uri v senovski soli predavanje »O otroški paralizi«. Predaval bo dr. Jože Cakl. Ker je predavanje aktualno, občinstvo vjudno vabljenol!

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO SOFERJE D in C kategorije, visokokvalificirane »vtovehnanke z daljšo prakso in delavce za delavnico, Plača po tarifnem pravilniku. — Električna cestna železnica, Ljubljana, 2381
 FINANČNEGA KNJIGOVODJO — za upravo in skladiščenja na obratu Vič — sprejemamo takoj. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Javite se pismeno ali osebno na naslov: »Milska industrija«, Ljubljana, Likovarska 8. 3560
 NIŽJI STROKOVNI USLUŽBENCE, vešč poslov v državni administraciji — zeli zaposlitve na območju LRS. — Naslov v ogl. odd. Ljudske pravice pod »Poštvovalen«. 1933
 FINANČNEGA KNJIGOVODJO(kinjo) — večšega trgovaškega knjigovodstva, sprejemamo. Nastop službe takoj. — Trgovsko podjetje »Trta«, Ljubljana, Malenškova 5. 3564

IZ DRŽAVE PRECIZNIH STROJEV

- Merilci toka
- Merilne naprave, aparati za reguliranje
- Meteorološki instrumenti
- Vodomeri
- Laboratorijske naprave
- Radijski sprejemniki
- Ojačevalci, naprave za ojačevalce in pribor
- Delci za radijske aparate
- Zarnice
- Elektronike
- Cevi za fluoresc. razsvetljavo
- Sivalni stroji za gospodinjstvo, obrt in industrijo
- Stroji za predelavo tobaka
- Tehniške ure, budilke
- Telefonske centrale
- Telefonski aparati
- Hišni telefoni
- Signalne požarne in signalne naprave
- Naprave za varnost prometa
- Oddajniki
- Rentgenski aparati
- Rentgenske cevi in ventili
- Elektromedicinski stroji
- Zobarska oprema, instrumenti in aparati
- Diagnostični in terapevtski aparati
- Klinične naprave za sterilizacijo in naprave za operacijske dvorane
- Vbrizgalka za injekcije
- Pisalni in računski stroji
- Razmnoževalni stroji
- Statistični stroji
- Gratični stroji
- Fotografski in kinematografski aparati
- Optični instrumenti
- Geodetski instrumenti
- Precizno orodje in merilne naprave
- Pripraviljalni stroji za tekstilno industrijo
- Stroji za apretiranje za tekstilno industrijo
- Tkalni stroji
- Cevlarski stroji
- Stroji za proizvodnjo čevljarstvih modelov
- Stroji za strojenje
- Stroji za proizvodnjo gumijastih obutve
- Pletilni stroji

OBISČITE NAS NA ZAGREBSKEM VELESEJMU
 OD 7. DO 21. SEPTEMBRA 1956

KOVO PRAGA

Češkoslovaška

1204

Kompletne naprave industrijskih podjetij

ZA:

RUDNIKE IN TOPILNICE
 Pranje premoga • Naprave za pripravo rude • Valjarne itd.

ENERGETIKO
 Termno in hidroelektrarne

KEMIČNO INDUSTRIJO
 Naprave za težko in lahko kemično ter za farmacevtsko industrijo in tako dalje

ZIVILSKO INDUSTRIJO
 Tovarne za pridobivanje sladkorja iz sladkorne pese in trsa • Tovarne alkohola • Pivovarne • Hladilniške naprave • Klavnice • Tovarne konzerv itd.

GRABENO INDUSTRIJO
 Tovarne cementa in šamota • Apnenice • Gramoznice • Naprave za kamnolome itd.

LAHKO INDUSTRIJO
 Zage • Tovarne furnirja in furnirskih plošč • Tekstilne tovarne • Tobačne tovarne • Umetna drsaljšča • Naprave za izdelavo usnjene in gumijaste obutve ter ostale obratne industrije strojev

To so izdelki tovarne ŠKODA, tovarn ČKD, železarne VITKOVICE, Prve tovarne strojev Kralovopolske tovarne strojev in sličnih, ki zaradi visoke tehnične kvalitete izvažajo po vsem svetu

TECHNOEXPORT

Zunanjetrgovinsko podjetje za izvoz kompletnih industrijskih naprav

56 VACLAVSKE NAMESTI., PRAGA II
 ČEŠKOSLOVAŠKA

Obiščite našo razstavo na ZAGREBSKEM VELESEJMU od 7. do 21. IX. 1956

1210

NESLIŠNI ZVOKI V MEDICINI

PREIZKUSAJO
NOVO SREDSTVO
ZA BLAZITEV
BOLEČIN

vedo natanko, kako ti zvoki delujejo na bolne mišice ali na vneto tkivo. O tem so znane doslej tri teorije. Po prvi »masirajo« zvočni valovi celice človeškega organizma in pospešujejo krvni obtok, po drugi se valovi spreminjajo v toploto, ki je človeški organizem ne more čutiti zaznavno, po tretji teoriji pa ti neslišni valovi povzročajo v celicah blagodejne kemične spremembe.

Skupina ameriških zdravnikov je dosegla v minulih petih letih precej uspeha z uporabo tako imenovanih ultra ali neslišnih zvokov, s katerimi namerava blaziti bolečine predvsem ljudem s kostnimi boleznimi.

Neslišni zvok je previsok, da bi ga ujelo človeško uho, strokovnjaki pa za sedaj niti sami še ne

tež zvočni glavi kos kristalizirane gume, po velikosti enakega povprečnemu gumbu. Skozi ta kristal prehaja izmenični tok s frekvenco milijonkrat v sekundi in povzroča zvočne valove, ki prodirajo v obolelo roko, nogo ali pleča. Ultrazvoki prodrejo 5 cm globoko, odbijajo pa se prav tako kot svetlobni žarki.

Dr. Aldes je pri dosedanjih poskusih že ugotovil, da ti ultrazvoki prodirajo skozi kožo, mišice, kri in kosti, zraku pa jih ustavlja, zato je treba neravne površine, na primer roke ali noge, zdraviti pod vodo. Instrument je preizkusil na 5000 primerih in je dosegel zadovoljive uspehe.

Tudi potem, ko bodo poskusi z novim instrumentom na zaključni stopnji, po besedah dr. Aldesa še ne bo mogoče trditi, da so »neslišni zvoki« univerzalno zdravilo, vendar pa jim je napovedal lepo bodočnost: »Morda bo prišel čas, ko bo ultrazvočna terapija zavzela enakopravno mesto zraven drugih medicinskih veličin, kakršne so na primer rentgen in antibiotiki.«

Zdravnik je povedal, da je v

S padalom na večni led

Te dni se je spustila francoska polarna odprava s padali na večni led Grönlandije, 1500 kilometrov v notranjosti ledene dežele. Odpravo sestavljajo štiri raziskovalci, s seboj pa imajo 20 ton opreme, hrane in drugih potrebščin, ki so jih prav tako s padali spustili v glavno taborišče. Člani odprave name-

ravajo proučevati notranjost Grönlandije leto dni, nato pa se bodo peš vrnili do obale.

Američani prihajajo v Evropo najraje jeseni

Ameriška zveza turističnih društev je razpisala anketo, katere glavno vprašanje je bilo, ali Američani radi in kdaj najraje prihajajo v Evropo. Pred kratkim so objavili rezultate. Američani radi zahajajo v tiste kraje, kjer so že bili, izogibajo pa se dragih letovišč. Največ se jih odpravlja v Evropo v jesenskem času, ko so v turističnih krajih nižje cene.

Ameriški letalski tehniki so izdelali novo kombinacijo helikopterja in klasičnega letala, ki je pod vodstvom pilotov Nolla in Eggerta doseglo za helikoptersko zračno prometno sredstvo lepo hitrost štiri sto kilometrov na uro.

DRUŽINA SE ZBIRA

Dobrivoje Smiljković je živel v bližini gluhoneme matere, ne da bi jo poznal

Te dni objavljajo srbski časopis ganljivo fotografijo: mlad dečko košenega obraza objema staro ženo, ki ji obraz sije v nepopisni sreči. To sta 22-letni ključavničar Dobrivoje Smiljković in njegova gluhonema mati Mladenka. Našla sta se po 16 letih.

Smiljković je že pred začetkom vojne ostal brez očeta. Takrat mu je bilo šest let. Razen

bolne, gluhoneme matere je imel še brata, ki je bil štiri leta mlajši od njega. Zivljenje je šlo svojo pot, mati ni mogla preživljati sinov, zato sta leta 1940 prišla v internat za otroke brez staršev v Nišu. Od tistega dne Dobrivoje ni več videl matere.

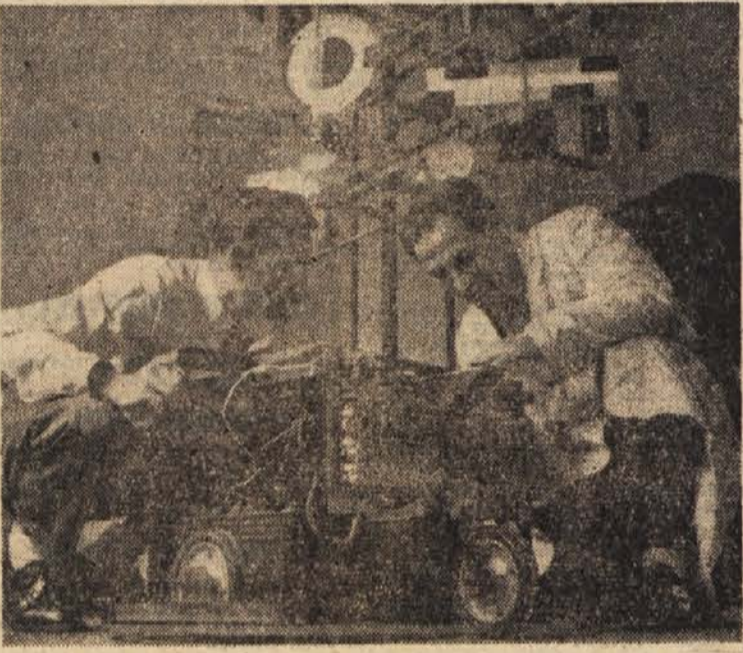
Zivljenjepis tega fanta je zelo pester: pot ga je vodila iz enega dečjega doma v drugega, iz mesta

v mesto. Med vojno je preživel marsikatero grenko uro, po osvoboditvi so ga z mnogimi drugimi srbskimi otroki preselili iz Negotina v bolgarsko mesto Plovdiv, kjer je dovršil četrti razred osnovne šole. Ko se je po vojni vrnil v domovino, sta se z nekaj minut sestala z bratom Dragišem, ki je medtem prebival podoben pot kot on. Kot ključavničarski vajenec je nato leta delal v češkoslovaškem mestu Litvinovo. Spet internat, spet življenje brez osebne toplote in skrbi. Leta 1948 se je vrnil v Jugoslavijo že kot izkušen ključavničar. Najprej je našel zaposlitev v Zemunu, nato pa se je naselil v Kruševcu. Potlej je živel v tem mestu, komaj 20 kilometrov od rojstnega doma in od svoje matere, ne da bi vedel zanjo!

Smiljković pripoveduje: »Nisem mnogo vedel o svojih, kakor skozi meglo sem se spominjal matere. V dokumentih je pisala, da sem rojen 1932. leta v Kruševcu, pa sem ugotovil, da sem prišel na svet dve leti kasneje v Počehovini. Želja za svojci me je gnala, da sem hodil od urada do urada, od arhiva do arhiva ter iskal imena svojega očeta in matere. Po dolgem iskanju sem našel sled.«

Nepopisno je bilo njegovo veselje, ko je ugotovil, da njegova mati živi v njegovi neposredni bližini, v kraju, kamor je pogosto zahajal. Po ganljivem srečanju z materjo je tudi izvedel, da je njegov zelo dober prijatelj, ki je z njim delal v tovarni, njegov bratranec!

Smiljković išče zdaj mlajšega brata Dragišo, ki ga je zadnjič videl leta 1945. Dobrivoje je po osvoboditvi dobil še tretjega brata, ki ga sploh ne pozna. Tudi tega je leta 1953 prevzel neki internat v vzhodni Srbiji in ga bo moral šele izslediti. Bolna mati mu ne more dati nobenih posvetil. — Tako bo moderna odisej jada bratov Smiljković morda kmalu srečno zaključena.

ROBOT ki pleše

Kipar Nikolas Schoffer je avtor nove umetniške šole, »prostorno dinamične«. Tako jo je vsaj sam imenoval, ko je v prvi polovici prejšnjega meseca razstavil v Marseillu svojega »Plešnega robota«. Ta skulptura ni več statična, temveč se giblje v prostoru in tako združuje abstraktno kiparstvo z najnovejšimi pridobitvami elektronike. Kipar Schoffer je znan po svojem »Pojemnem stolpu«, ki je bil lani na mednarodni razstavi gradenj v Saint Cloudu.

Robot je napravil »prve plesne korake« na terasi slovitih Le Corbusierove zgradbe. Začetek plesa so izvedle plesalke klasičnega baleta okrog še negibne abstraktne figure. Nenadoma so prižgali nekaj rdeč projektor; razlegli so se zvoki bobnov in skulptura je nenadoma oživila. Začela je plesati v strogo odmerjenem ritmu, medtem ko so njene kovinske ploščice vibrirale. Zapleteno gibanje njenih »sodov« je ustvarjalo iluzijo subtilnih človeških gibov.

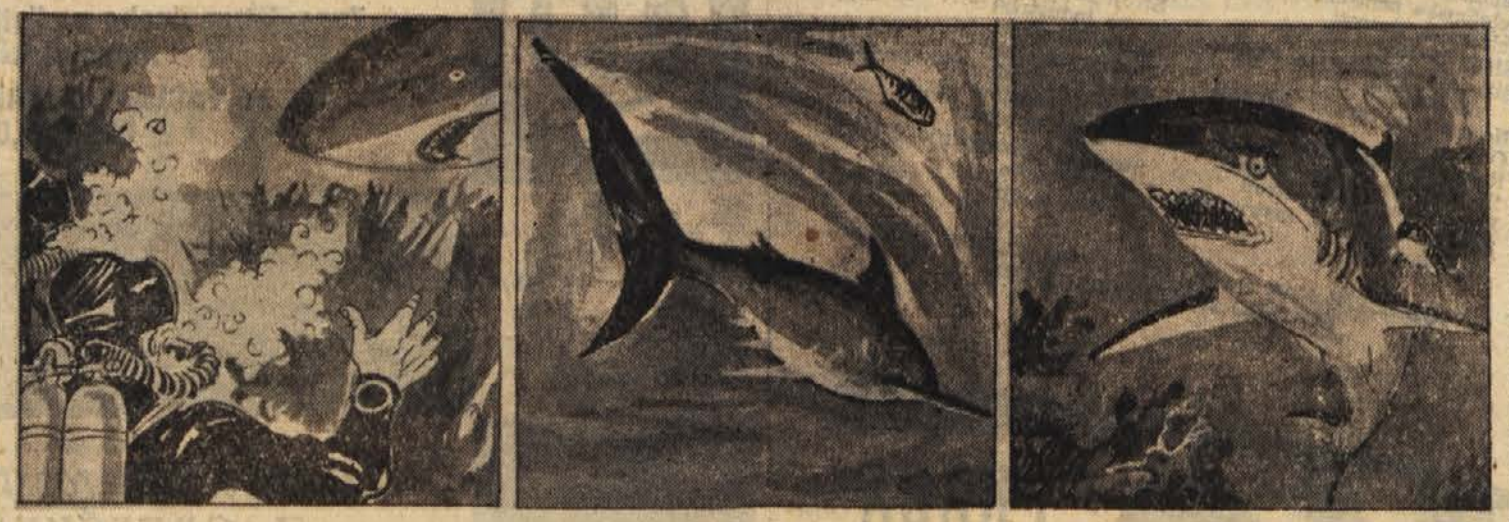
Ce počti zračnica na ovinku

V tovornem avtomobilu se je peljalo v okolici Burgosa v Kastiliji šestnajst fantov. Na ovinku je počila zračnica, kamion se je prevrnil in se vnel, fantje pa se niso več mogli rešiti iz gorečega tovornjaka.

»Plešči robot« se bo kmalu pojavil kot »zvezda« v filmu, še to jesen pa bo nastopil na nekem pariškem gledališkem odru.

V SINJIH GLOBINAH

VIKTOR PIŠE: GRAD RIŠE: ROTVIK

67. Maks in Danilo sta v zadnjem trenutku dosegla rešilne čeri in se stisnila mednje. Morski pes je zavil vstran in šinil tik mimo njiju. Voda je vzvalovila tako močno, da sta se morala prijeti za skalo, sicer bi ju valovanje odneslo iz zavetja. Medtem se je morski pes obrnil in se iznova zagnal proti njima. Oba hkrati sta zakričala, vendar sta ohranila še toliko priselnosti, da sta pogoltnila vodo, ki jima je pri tem vdrla v usta, in znova namestila dihalno cev.

68. Morski pes je bliskovito izgubil v megleni modrini. Sebe tedaj sta se spomnila, da priporočajo kričanje kot najuspešnejšo obrambo proti morskem psu. Njegov sluh je silno občutljiv in se po njem ravna bolj kot po drugih čutilih. Na veliko razdaljo zazna tudi najznejatnejše valovanje vode, človeški krič pa v njegovem tistem svetu najbrž odjekne kot grom. Brala sta, da ga kričanje tako zelo preplaši, da se ne vrne več.

69. Za tega morskega psa pa to ni držalo. Čez nekaj trenutkov se je spet pojavil ter razdraženo švigal sem in tja. Skušalo mu je verjetno samo zbudilo tek in vznemirilo njegov vedno lačni želodec. Spet se je v naglem zavoju približal čerem, kjer sta se stiskala oba potapljača. Iznova sta kričala, požirala vodo in nameščala dihalne cevi. In spet se je morski pes zdrnil in izgubil. Toda samo za malo časa. Zdaj se je vrnil še hitreje kot prej.

Ob premikajočem se robotu sta pokazali svojo spretnost tudi pariški baletki

»Spodnji stroje« za plesočega robota je montiran na ogrodju s kolesi. Fotoelektrične celice in mikrofoni lovijo »sporočila«, ki jih daje plesni korak baletke. Različno obarvane tablice začno vibrirati, robot pa se v primikih prilagodi gibom plesalk pred seboj

Japonci bodo spremenili pisavo

Japonski knjižni jezik ima 49.700 pismenk, ki jih potem še kombinirajo in dobijo 528.000 znakov, kolikor jih uporablja izobraženec, znanstvenik pa še 50.000 več. Za vsakdanjo govorico je treba poznati okrog 3000 znakov.

Zdaj poskušajo sestaviti abecedo, ki bi uporabljala v glavnem latinske črke, dokler pa to ne bo urejeno, si bodo morali Japonci pri čitanju romanov in znanstvenih knjig še vedno pomagati s slovarjem japonskih pismenk. Da je to zamudno delo, naj nam pove primer: za študij nekaterih strok potrebujejo japonski študentje po štiri leta dije kot njihovi evropski kolegi.

Na Japonskem se učijo latiničo samo v kakih sto šolah.

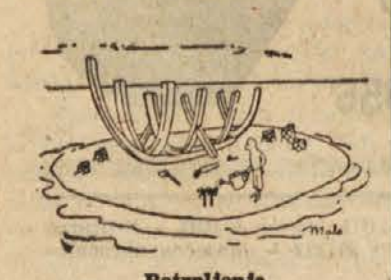
ADVOKAT PRI ZOBEM ZDRAVNIKU

»Prisezite, da mi boste izpuli zob, ves zob in ničesar drugega kot zob!«

»Četril ure sem prepričevala tega trgovskega potnika, da nisem dvojčica Diane Dors.«

Potrpljenje